

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ
ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Пояснювальна записка і розрахунки
до магістерської кваліфікаційної роботи

МРЕ 294.01.04 ПЗ

Виконав:

студент групи: 213-ФС-Д23
спеціальності 072«Фінанси, банківська
справа та страхування» (роботу виконано
самостійно,
відповідно до принципів академічної
добросовісності)
Романенчук О.Р.

Керівник: доцент, канд. екон.наук
Карачарова К.А.

Рецензент: професор, доктор екон.наук
Овчиннікова В.О.

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 110 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 4 рисунка, 34 таблиці, 59 літературних джерел.

Актуальність обраної теми дослідження. В умовах повномасштабного російського вторгнення питання виживання та економічного розвитку підприємств є одним з найгостріших і потребує негайного вирішення. Фінансова спроможність підприємств є важливим фактором подолання ними та економікою в цілому труднощів, спричинених військовими діями. У кризові часи забезпечення стабільного фінансування, ефективне управління ресурсами та швидка адаптація до мінливих обставин мають вирішальне значення для виживання та збереження робочих місць.

Метою роботи є дослідження теоретичних та прикладних аспектів процесу управління фінансовим потенціалом підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування, оцінки та управління фінансовим потенціалом підприємств.

Предметом дослідження є процес формування фінансового потенціалу підприємства.

Методами дослідження є системний підхід, наукове узагальнення, логічне узагальнення, метод аналізу та синтезу, графічний і табличний методи, порівняльний метод, коефіцієнтний метод та метод прогнозування.

Інформаційною базою дослідження є здобутки вітчизняних та зарубіжних вчених, підручники, періодичні видання, монографії, наукові статті за темою дослідження та фінансова звітність ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за період 2021-2023 рр.

Ключові слова: ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ, СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ.

ABSTRACT

This qualification work comprises 110 pages of an explanatory note in A4 format, including 4 figures, 34 tables, and 59 references.

The relevance of the research collected by those. In the minds of the large-scale Russian invasion, food survival and economical development of enterprises is one of the most critical and will require great vigour. The financial capacity of enterprises is an important factor in solving the difficulties caused by military affairs in them and the economy in general. In times of crisis, securing stable finances, effective resource management and flexible adaptation to changing circumstances may be of utmost importance for survival and saving workers.

The purpose of the work is to study the theoretical and applied aspects of the process of managing the financial potential of the enterprise.

The object of the study is the process of formation, assessment and management of the financial potential of enterprises.

The subject of the study is the process of forming the financial potential of the enterprise.

Research methods include a systematic approach, a scientific approach, a logical approach, a method of analysis and synthesis, graphical and tabular methods, a linear method, a coefficient method and a forecasting method. The information base for research includes the production of domestic and foreign research, publications, periodicals, monographs, scientific articles on the topic of research and financial relevance of LLC "AGRO" KAR UKRAINE" for the period 2021-2023.

Keywords: FINANCIAL POTENTIAL, FINANCIAL RESOURCES, APPROACHES TO FINANCIAL POTENTIAL MANAGEMENT, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, MANAGEMENT EFFICIENCY

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра фінанси облік і аудит

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма: «Управління фінансами, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

професор д-р екон. наук

_____ О.Г. Кірдіна

«30» вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Романенчуку Олегу Романовичу

1 Тема «Управління фінансовим потенціалом підприємства в контексті забезпечення його сталого розвитку» керівник Карачарова Катерина Анатоліївна, канд. екон. наук, доцент, затверджена розпорядженням по економічному факультету від «21» жовтня 2024 року № 21/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «10» січня 2025 року.

3 Вихідні дані: підібрати законодавчі акти і нормативні документи з теми дипломної роботи; вивчити і узагальнити монографічну, наукову, навчальну літературу щодо теми дипломної роботи; ознайомитися і підібрати сучасні публікації з теми роботи в наукових журналах й інших періодичних виданнях; зібрати, узагальнити, проаналізувати фінансову, статистичну, економічну інформацію про об'єкт дослідження для виявлення сутності і ролі фінансово-економічного аналізу в діяльності підприємства.

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) встановити економічний зміст фінансового потенціалу суб'єктів підприємництва; визначити принципи, методи та функції управління фінансовим потенціалом підприємств; провести діагностику ефективності управління

фінансовим потенціалом підприємства.
5 Перелік графічного матеріалу класифікація фінансового потенціалу підприємств; основні принципи управління фінансовим потенціалом; нормативні значення показників оцінки фінансового потенціалу підприємства; організаційна структура управління фінансовим потенціалом; напрями покращення управління фінансовим потенціалом підприємства.

Дата видачі завдання «30» вересня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Стан виконання етапів	Примітка
Вибір теми та її затвердження	02.10.2024-10.10.2024	
Підбір літератури та статистичних матеріалів	11.10.2024-17.10.2024	
Консультація з керівником щодо організації роботи	18.10.2024-26.10.2024	
Огляд джерел інформації	27.10.2024-31.10.2024	
Написання чернетки першого розділу дипломної роботи	01.11.2024-07.11.2024	
Аналітична обробка інформації та написання чернетки другого розділу роботи	08.11.2024-15.11.2024	
Обробка матеріалу для написання аналітичних розрахунків третього розділу роботи	16.11.2024-27.11.2024	
Аналітична обробка інформації та написання висновків до третього розділу роботи та висновків до всієї роботи	01.12.2024-27.12.2024	
Перед захист на кафедрі. Кінцеве оформлення роботи	10.01.2025	

Студент О.Р.Романенчук

Керівник К.А.Карачарова

Зміст

Вступ	8
1 Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємства	11
1.1 Економічна сутність управління фінансовим потенціалом підприємства	11
1.2 Система управління фінансовим потенціалом підприємства	19
1.3 Методичні підходи та показники оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства	27
Висновки до першого розділу	33
2 Аналіз діяльності підприємства та його фінансового потенціалу	36
2.1 Характеристика господарської діяльності підприємства	36
2.2 Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»	42
2.3 Діагностика ефективності управління фінансовим потенціалом	55
Висновки до другого розділу	68
3 Напрями підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства	70
3.1 Проблеми управління фінансовим потенціалом підприємства та шляхи їх вирішення в сучасних умовах	70
3.2 Удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства	74
3.3 Оцінка ефективності впровадження запропонованих заходів з управління фінансовим потенціалом	83
Висновки до третього розділу	88
Висновки	90
Список використаної літератури	91
Додатки	97

					МРЕ.294.01.04 ПЗ			
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Управління фінансовим потенціалом підприємства в контексті забезпечення його сталого розвитку	Літ.	Аркуш	Аркушів
Розробив		Романенчук О.						
Перевірив		Карачарова К.					6	110
Н. Коитр.		Тройнікова О.М.				УкрДУЗТ		
Затверд.		Кірдіна О.Г.						

Вступ

Актуальність обраної теми дослідження. В умовах повномасштабного російського вторгнення питання виживання та економічного розвитку підприємств є одним з найгостріших і потребує негайного вирішення. Фінансова спроможність підприємств є важливим фактором подолання ними та економікою в цілому труднощів, спричинених військовими діями. У кризові часи забезпечення стабільного фінансування, ефективне управління ресурсами та швидка адаптація до мінливих обставин мають вирішальне значення для виживання та збереження робочих місць.

Крім того, у воєнний час все більш важливим стає ефективне управління потенційними фінансовими ресурсами з точки зору реструктуризації, відкриття нових ринків, диверсифікації діяльності та забезпечення сталого розвитку. Це вимагає гнучкого підходу до управління, здатності швидко реагувати на зміни та використовувати всі наявні ресурси для забезпечення стійкості та розвитку. У цьому контексті фінансовий потенціал може слугувати важливим каталізатором відновлення та зростання національної економіки в цілому.

Ступінь розробленості наукової проблеми Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим потенціалом розроблялися багатьма вченими, зокрема Алефіренко А.В. [31], Воронос В.Г. [9], Брегін Н. [12], Бряченко А.Є. [4], Вдовенко Л.О. [16], Гречко А.В. [33], Гудзь О.Є. [29] Давиденко Н.[11], О. Ільїна К.[13], Кондратенко Н.О.[32], Корнійчук Г.[28], Кунцевич В.О.[2], Ляхович Л.А.[25], які досліджували Марченко В.М.[24], Маслак О.І.[34], Мойсенко І.П.[3], Мордовцев О.С.[31], Назаренко А.С.[6], Назарова Т.Ю.[27], Новікова М.М.[32], Рєпіна І.М.[5], Спасів Н.Я.[32], Стецюк П.[14], Свірський В.[7], Толпежников Р.О.[30], Федонін О.С.[5] та ін. Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень у цій сфері, все ж таки необхідні додаткові дослідження, спрямовані на вдосконалення методів управління фінансовим потенціалом. Це спрямовано на сприяння сталому розвитку підприємств.

Метою роботи є дослідження теоретичних та прикладних аспектів процесу

управління фінансовим потенціалом підприємства.

Відповідно до поставленої мети в роботі поставлено та вирішено такі завдання:

- встановлено економічний зміст фінансового потенціалу суб'єктів підприємництва;
- визначено принципи, методи та функції управління фінансовим потенціалом підприємств;
- систематизовано методичні підходи та апробовані показники оцінки ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств;
- охарактеризовано виробничо-господарську діяльність ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» та проведено фінансово-економічний аналіз його стану;
- проведено діагностику ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»;
- описано проблеми ефективної реалізації управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» та запропоновано методичні напрями удосконалення процесу управління фінансовим потенціалом;
- встановлено економічну доцільність впровадження запропонованих заходів з управління фінансовим потенціалом підприємства;
- оцінено ефективність впровадження запропонованих заходів щодо удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємств.

Об'єктом дослідження є процес формування, оцінки та управління фінансовим потенціалом підприємств.

Предметом дослідження є процес формування фінансового потенціалу підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано низку загальнонаукових та специфічних методів наукового пізнання. З метою визначення економічного змісту фінансового потенціалу підприємства, принципів, методів і функцій управління фінансовим потенціалом підприємства

та методичних підходів і показників оцінки ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства використано системний підхід, наукове узагальнення, логічне узагальнення, аналіз та інтеграція. методи. Графічний, табличний, порівняльний та коефіцієнтний методи застосовано при аналізі фінансово-економічного стану підприємств, а також при оцінці та аналізі показників ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств.

Метод класифікаційного аналізу використано для оцінки рівня розвитку управління фінансовим потенціалом підприємств. Прогнозування та спостереження використано для обґрунтування заходів і пропозицій щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у визначенні основних напрямів підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом з метою виявлення більш раціонального використання фінансових ресурсів для забезпечення довгострокового сталого розвитку та поступового впровадження сформованих практик сталого розвитку в стратегію та політику компанії.

1 Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємства

1.1 Економічна сутність управління фінансовим потенціалом підприємства

Стратегія розвитку вітчизняних підприємств повинна базуватися на ефективному використанні наявного фінансового потенціалу, який відіграє важливу роль у забезпеченні економічної стабільності та галузевої збалансованості. У стратегічному управлінні українськими підприємствами важливо враховувати, що фінансовий потенціал має значний вплив на розвиток підприємства. Неадекватний підхід до формування та використання цього потенціалу може суттєво обмежити фінансові та ділові можливості підприємства. Тому розробка ефективної стратегії управління фінансовим потенціалом вимагає глибокого розуміння його сутності, ключових характеристик, складових та основних факторів, що на нього впливають. У наукових джерелах існують різні підходи до трактування терміну «потенціал», що зумовлює різні напрями його тлумачення. Це визначило наукові підходи до розуміння сутності, ролі та структуризації основних елементів потенціалу, а також призвело до різних поглядів на види потенціалу, багатьох з яких є взаємопов'язаними [24;35]. Термін

«потенціал» має коріння в латинському слові «*potentia*», що перекладається як

«приховані можливості». В широкому сенсі, «потенціал» розуміється як наявні засоби, ресурси або джерела, які можуть бути використані для досягнення конкретної цілі, реалізації задуму чи вирішення певного завдання; він також описує здібності індивіда, суспільства чи держави в певній сфері [1].

Попри численні наукові дослідження, концепція фінансового потенціалу як економічної категорії досі залишається відносно маловивченою і не має єдиного чіткого визначення в економічній літературі. Існує складність у визначенні фінансового потенціалу, яка полягає у його різноманітності та специфіці на різних рівнях управлінської ієрархії, де він проявляється у різних економічних формах (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Визначення терміну «фінансовий потенціал»

Автор	Визначення
Кунцевич В.О. [2, с. 123]	Здатність до оптимізації фінансової системи із залученням і використанням фінансових ресурсів
Мойсенко І. П., Мачкур Л. А. [3, с. 201]	Визначає конкурентоспроможність підприємства, можливості ділового співробітництва, оцінює, наскільки гарантовані економічні інтереси самого підприємства та його партнерів у фінансовому і виробничому відношенні
Буряченко А.Є. [4, с. 91]	Спроможність акумулювати фінансові ресурси за допомогою використання наявних доходних джерел та формування сприятливого інвестиційного клімату завдяки застосуванню відповідних фінансових інструментів з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку відповідної території
Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. І. [5 с. 32]	Це обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, з якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних і перспективних витрат
Назаренко А.С. [6, с. 22]	Це фінансові можливості підприємства, які формуються за наявності різного роду ресурсів під впливом оточення та внутрішньої структури підприємства та можуть бути реалізовані за допомогою діяльності персоналу та системи управління з метою досягнення максимально бажаного фінансового результату.
Кунцевич В.О. [2, с. 124]	Фінансовий потенціал розвитку підприємства - сукупність наявних фінансових ресурсів, можливостей системи щодо їхнього залучення та ефективного управління для досягнення тактичних цілей і стратегічної мети підприємства - максимізації вартості підприємства в довгостроковому періоді.
Свірський В. [7, с. 43]	Це сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів, що можуть бути мобілізовані та реалізовані фінансовою системою за певних умов для забезпечення сталих темпів економічного зростання у визначений період.
Бикова В.Г. [8, с. 56]	Це рушійна сила, необхідна для переведення сконцентрованих на підприємстві ресурсів із статичного стану в динамічний, що забезпечує максимально ефективну реалізацію цілей та напрямів розвитку підприємства
Борнос В.Г. [12, с. 154]	Фінансовий потенціал є ключовим важелем, який формує механізм динамічної трансформації ресурсів у результати господарської діяльності підприємства.
Давиденко Н. [11]	Обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат.
Брегін Н. [12]	Фінансовий потенціал включає окремі складники фінансових ресурсів підприємства, а саме - статутний, додатковий і резервний капітали, цільове фінансування, фонди накопичення, оборотні активи тощо.
Ільїна К. [13]	Сукупність можливостей підприємства, які визначаються наявністю організації використання фінансових ресурсів.
Стецюк П. [14]	Фінансовий потенціал - сукупність фінансових ресурсів, з приводу яких на підприємстві виникають відповідні організаційно-економічні відносини, які в кінцевому рахунку спрямовані на забезпечення його високоєфективного

Визначенню сутності поняття фінансового потенціалу підприємства

присвячено багато наукових робіт учених-економістів, так, наприклад: Федонін О.С. [5], Репіна І.М. [5], Олексюк О.І. [5], Назаренко А.С. [6], Свірський В. [7], Давиденко. [11], Брегін Н. [12], Ільїна К. [13], Стецюк П. [14], описують фінансовий потенціал через призму наявності і використання фінансових ресурсів, їх обсягу, структури та здатності до мобілізації для досягнення цілей підприємства. Кунцевич В. О. [2], Боронос В.Г. [9] розглядають фінансовий потенціал у контексті його ролі в оптимізації фінансової системи, досягненні фінансових результатів, визначенні фінансової незалежності та кредитоспроможності, а також як ключовий фактор у трансформації ресурсів у господарські результати. Мойсенко І.П. [3], Мачкур Л.А. [34] акцентують на ролі фінансового потенціалу у формуванні конкурентоспроможності підприємства та його здатності до ділового співробітництва [2; 3; 5; 6; 7; 9; 11; 12; 13; 14; 34].

Фінансовий потенціал не існує ізольовано від інших аспектів діяльності підприємства, а є невід'ємною частиною його загального економічного потенціалу, що охоплює всі можливості та здібності в різних сферах господарської діяльності. Його формування не є безсистемним процесом, а проходить певну послідовність етапів. Рівень фінансового потенціалу підприємства є важливим елементом його конкурентоспроможності, оскільки має значний вплив на успіх компанії на сучасному ринку. Чим вищий фінансовий потенціал, тим вища конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість підприємства. Особливості фінансового потенціалу як економічної категорії включають структурність, комунікабельність, ієрархічність, здатність до розвитку, цілеспрямованість та різноманітність, що продемонстровано на рисунку 1.1.

Фінансовий потенціал характеризується структурованістю, яка виникає через наявність та взаємодію його складових. Трансформованість відображає їх взаємозв'язок та залежність від зовнішнього середовища. Ієрархічність підкреслює, що кожна складова фінансового потенціалу є частиною більшої системи, наприклад, аграрного сектору або загального потенціалу регіону.

Рисунок 1.1 – Ознаки фінансового потенціалу підприємства

Що стосується потенціалу розвитку, то фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств повинен адаптуватися до мінливих умов та інновацій в аграрному секторі і реагувати на нові ринкові можливості.

Джерелами розвитку можуть бути підвищення інвестиційної активності, розширення каналів збуту та збільшення державних інвестицій і субсидій. Важливо зазначити, що внутрішні та зовнішні фактори, такі як розвиток ринку, політичні зміни та внутрішні економічні умови, впливають на фінансовий потенціал, що вимагає від компаній гнучкого та інноваційного управління своїми ресурсами. Внутрішні фактори, такі як структура витрат, ефективність виробничих процесів та якість управління, також мають значний вплив на використання фінансового потенціалу [16].

Формування фінансового потенціалу підприємства базується на наявності фінансових ресурсів, які виникають під час створення підприємства. Важливо зазначити, що фінансові ресурси не обов'язково означають грошові кошти, оскільки вони можуть бути джерелом формування інших активів підприємства.

Ці фінансові ресурси можна розділити на власні кошти, позикові кошти та залучені кошти, виражені у формі власного капіталу підприємства. Сутність фінансового потенціалу полягає не тільки в наявності фінансових ресурсів у певний момент часу, але й у здатності підприємства ефективно формувати

необхідні активи та відтворювати їх з мінімальними витратами і в короткі терміни. Рівень фінансового потенціалу безпосередньо впливає на конкурентоспроможність підприємства. Це пов'язано з тим, що він визначає здатність підприємства конкурувати на ринку, пропонуючи якісну продукцію за доступними цінами та створюючи зручні умови для клієнтів.

Однак навіть великі фінансові ресурси можуть стати навадієфективному використанню потенціалу, якщо інші складові потенціалу, такі як виробництво, організація та маркетинг, є недостатніми або якщо людські ресурси використовуються неефективно.

Важливо розуміти, що всі елементи економічного потенціалу повинні функціонувати як система і бути збалансованими, щоб забезпечити успішне функціонування та конкурентоспроможність підприємства. Слід також зазначити, що економічний потенціал не може розглядатися як самостійна категорія, а є частиною системи, яка впливає на розвиток підприємств і зазнає впливу внутрішніх і зовнішніх факторів.

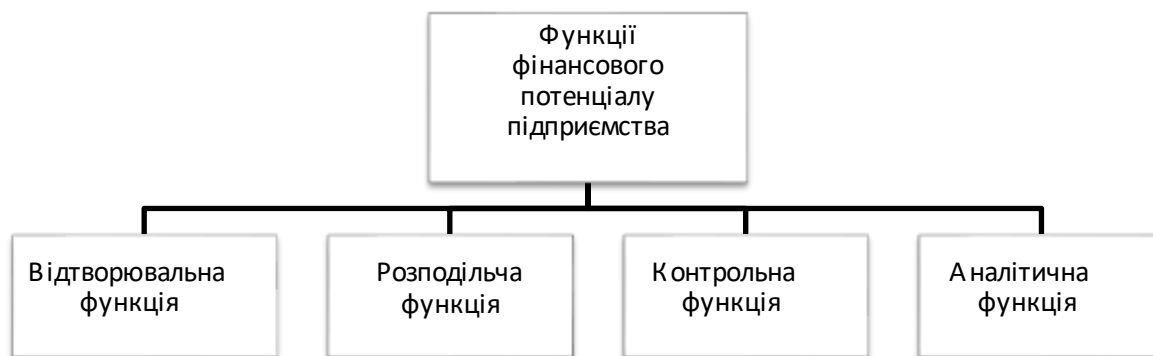

Рисунок 1.2 – Функції фінансового потенціалу підприємства

Якщо ж детальніше розкривати функції фінансового потенціалу підприємства, то варто зазначити, що розподільча функція забезпечує розподіл та перерозподіл фінансових активів між суб'єктами економічної відносини відповідно до політик, пропозицій, потреб, доцільності, мотивації, цілей та стратегії розвитку. Відтворювальна функція має на меті формування достатньої кількості кількості фінансових активів у розпорядженні суб'єктів економічної відносини для забезпечення їх фінансово-господарської діяльності. Вона

включає в себе процеси залучення фінансових ресурсів через внутрішні та зовнішні джерела, їх ефективне використання та інвестування. Контрольна функція забезпечує контроль за формуванням, накопиченням, використанням та відтворенням фінансових активів суб'єкта економічних відносин відповідно до нормативно-правової бази, поточних та довгострокових пріоритетів його розвитку [17]. Аналітична функція фінансового потенціалу підприємства передбачає дослідження фінансового стану суб'єкта економічної діяльності, аналіз тенденцій, ризиків та можливостей. Вона включає збір та аналіз фінансової інформації, розрахунок фінансових показників, оцінку ефективності фінансових операцій та стратегій. Аналітична функція допомагає приймати обґрунтовані фінансові рішення, виявляти потенційні проблеми та розробляти стратегії фінансового розвитку підприємства [17]. Слід підкреслити, що фінансовий потенціал є інтегральною частиною загального економічного потенціалу підприємства і діє в унісон із такими аспектами, як виробничі можливості, організаційна структура та маркетингові здібності.

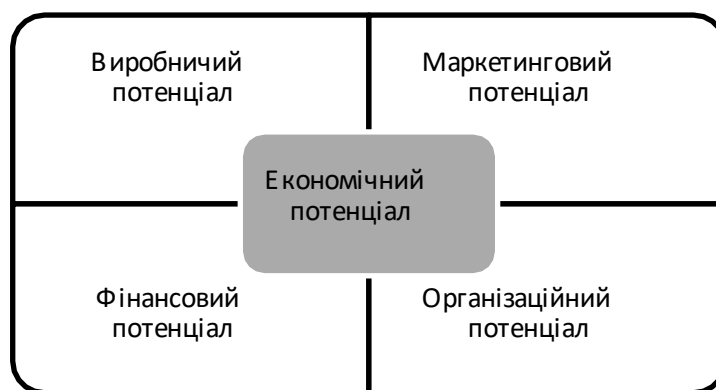

Рисунок 1.3—Місце фінансового потенціалу у системі економічного потенціалу підприємства

Як фінансова категорія фінансовий потенціал відіграє ключову роль у відображенні соціально-економічних відносин, що виникають у ході фінансової та господарської діяльності економічних суб'єктів. Цей потенціал охоплює процеси формування, розподілу, перерозподілу та накопичення фінансових

ресурсів, їх ефективне використання та збільшення, впливаючи на фінансову стабільність та спроможність забезпечити економічне зростання. Для глибшого розуміння сутності

«фінансового потенціалу» і його застосування на підприємствах, розглянемо його класифікацію з різними характеристиками та складовими у таблиця 1.2 та 1.3.

Таблиця 1.2–Класифікація фінансового потенціалу підприємств

Фінансовий потенціал				
за часом використання	по мірі використання	застадіями процесу відтворення	за економічною природою	за часом виявлення
поточний	невикористаний	у сфері виробництва	екстенсивний	в процесі планування
перспективний	очікуваний до використання	у сфері обігу	інтенсивний	в процесі виконання
	Використаний		інноваційний	

В умовах економічних коливань та непередбачуваності ринкового середовища, фінансовий потенціал та його розвиток стають визначальними для ефективності бізнесу, його стійкості та прогресивного розвитку. Він служить основою для фінансування всіх аспектів діяльності економічних суб'єктів, стаючи основним фактором економіки підприємства, що впливає на прийняття виважених управлінських рішень у фінансовій сфері.

Таблиця 1.3–Складові фінансового потенціалу підприємства

фінансовий потенціал підприємства		
ресурси для здійснення фінансової діяльності	конфігурація ресурсів для здійснення фінансової діяльності	компетентності фінансових менеджерів
- грошовий потік; - позиковий капітал; - активи; - персонал фінансової служби; - власний капітал; - інформація.	- структура активів; - структура інвестиційного портфелю; - структура грошових потоків; - якість інформаційної бази; - структура капіталу.	- стан фінансового контролю; - стан інформаційного забезпечення; - стан фінансового планування; - підходи до стимулювання; - стан організаційної структури.

Для того, щоб максимально ефективно використовувати потенційні кошти, важливо враховувати підприємницький та людський фактори. Іншими словами, дуже важливо, щоб кожне підприємство правильно оцінювало поточні та майбутні фінансові можливості та розробляло стратегію оптимального розподілу фінансових ресурсів. Крім того, важливу роль відіграє система управління компанією. Неефективні системи управління призводять до втрати важливих аспектів фінансового потенціалу, що ускладнює досягнення конкурентоспроможності [19].

Прибутковість підприємства також має безпосередній вплив на розвиток його фінансового потенціалу. У разі прибуткової діяльності фінансовий потенціал підприємства зростає, тоді як у разі отримання збитків він зменшується.

Фактори, що впливають на формування фінансового потенціалу підприємства, можна поділити на фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, де до факторів зовнішнього середовища належать умови доступу до фінансових ресурсів, економічні умови ведення бізнесу, стадії життєвого циклу економіки країни, політичні зміни в країні, фіскальна ситуація в країні, кон'юнктура ринку, фіскальна та податкова політика держави та фінансові ризики. У тому числі [20]. До факторів внутрішнього середовища відносять підприємницький потенціал, умови ведення бізнесу, систему управління підприємством, склад і структуру майнових і фінансових ресурсів, конкурентні можливості [20; 21].

Фінансовий потенціал як важлива фінансова категорія відображає широкий спектр соціально-економічних відносин, що виникають у процесі фінансово-господарської діяльності, і включає різні процеси від формування та розподілу фінансових активів до їх ефективного використання та нарощування. Він безпосередньо впливає на фінансовий стан і стійкість підприємств та визначає їх здатність до економічного розвитку і зростання [22].

1.2 Система управління фінансовим потенціалом підприємства

Розмір та ефективність діяльності будь-якого підприємства значною мірою залежить від його фінансового потенціалу. Ефективність використання фінансового потенціалу залежить від якості системи управління, в тому числі процесами формування та розвитку потенціалу. Належне управління забезпечує координацію зусиль усіх учасників економічного процесу для досягнення спільних цілей.

Завдання вдосконалення системи управління фінансовим потенціалом підприємств є складним як з наукової, так і з практичної точки зору. Воно вимагає комплексного підходу, що включає в себе систематичні і цілеспрямовані дослідження, рішення та прийняття рішень. Важливо зосередити увагу на виборі аналітичних методів дослідження, розробці науково-методичних засад, організаційно-економічних підходів, а також методів формування механізмів управління фінансовим потенціалом [23].

Поглиблене дослідження управління фінансовим потенціалом передбачає детальний аналіз його сутності. Поняття «управління фінансовим потенціалом» досліджувалося багатьма вченими-економістами, існують різні підходи та трактування визначення терміну «управління фінансовим потенціалом». продемонструємо у таблиці 1.4.

Управління фінансовим потенціалом підприємства включає всі засоби і методи, спрямовані на організацію та оптимізацію фінансово-господарської діяльності підприємства з метою збільшення його фінансових можливостей.

Важливим аспектом системи управління є забезпечення ефективної взаємодії між об'єктами та суб'єктами управління. Це передбачає не тільки налагодження чітких комунікаційних процесів, а й адаптивність управління до мінливих умов господарювання, швидке реагування на виклики ринку та впровадження інновацій.

Таблиця 1.4–Визначення поняття «управління фінансовим потенціалом підприємства»

Автор, джерело	Визначення
В.М.Марченко[24]	Управління фінансовим потенціалом – це цілеспрямований вплив суб'єкта на джерела та обсяги фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективності операційної діяльності підприємства.
Л.А.Ляхович[25]	Система управління фінансовим потенціалом – це сукупність взаємопов'язаних елементів, цільовою функцією взаємодії яких є досягнення бажаного стану об'єкта за допомогою прийняття і реалізації управлінських рішень.
Т.Б.Кузенко[26]	Управління фінансовим потенціалом підприємства передбачає планування, організацію, контроль забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами для ведення виробничо-господарської діяльності з урахуванням стратегічних перспектив, а також забезпеченість власним капіталом в обсязі, необхідному для виконання умов ліквідності та фінансової стійкості.
Т.Ю.Назарова[27]	Процес розробки фінансової стратегії управління, що забезпечує підготовку, оцінку і реалізацію програми стратегічного фінансового розвитку промислового підприємства, ґрунтується на використанні механізмів та інструментів фінансового менеджменту.
Г.В.Корнійчук[28]	Цілеспрямована та керована система організаційних, економічних, нормативних, управлінських та регулюючих дій, способів, технологій та інструментів, які активно впливають на процеси формування (залучення), акумулювання та розподілу фінансових ресурсів за окремими видами діяльності й напрямками їх використання, а також трансформації їх в інші види економічних ресурсів для забезпечення ними виробничих, інвестиційних, соціальних та інших потреб підприємства.
О.Є.Гудзь[29]	Спрямоване на забезпечення систематизованого надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової та кредитної дисципліни, а також використання рівня фінансового потенціалу – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства.
Р.О.Толпежніков [30]	Є інтегрованим набором управлінських функцій, основними із яких є планування, організація, практичне керівництво та контроль за досягненням результатів з подальшим коригуванням у разі необхідності, нерозривно пов'язане з затвердженими стратегічними цілями господарюючого суб'єкта, доступом на ринки капіталу і якістю діючої системи менеджменту.
О.С. Мордовцев, А.В. Алефіренко [31]	Управління фінансовим потенціалом підприємства є складним поетапним процесом, що зумовлює використання різних науково обґрунтованих підходів та передбачає прийняття управлінських рішень з метою оптимізації фінансових потоків, а також збільшення позитивного фінансового результату відповідно обраної стратегії.
Н.О. Кондратенко, М.М. Новікова, Н.Я. Спасів [32]	Система адаптивного управління фінансовими ресурсами підприємства являє собою сукупність дій, методів та інструментів, здатних забезпечити фінансову стійкість господарюючому суб'єкту та можливість пристосовуватися до змін зовнішнього середовища для пошуку найефективніших варіантів ухвалення і виконання управлінських рішень.
А.В.Гречко[33]	Управління фінансовим потенціалом є системою раціонального управління процесом фінансування господарської діяльності підприємства, яка включає рух фінансових ресурсів та формування фінансових відносин, що виникають в результаті такого руху.
О.І.Маслак [34]	Управління фінансовим потенціалом промислових підприємств є цілеспрямованим управлінським впливом на фінансові ресурси з метою досягнення фінансового добробуту промислових підприємств і нарощування рівня їх фінансового потенціалу для розвитку й відновлення виробництва на його інноваційній основі.

Таким чином, ефективне управління фінансовим потенціалом вимагає гармонійного поєднання стратегічного планування, оперативного реагування та інноваційних підходів, які підтримують сталий розвиток і зростання компанії.

Управління фінансовим потенціалом охоплює ряд функцій, які будуть наведені у таблиці 1.5

Таблиця 1.5–Функції управління фінансовим потенціалом підприємства

Функції	Завдання функцій
забезпечувальна	створення умов для формування та використання фінансових ресурсів
відтворювальна	підтримка та оновлення фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку
стимулююча	мотивація та заохочення ефективної роботи з фінансовими ресурсами
розподільча	раціональне розподілення фінансових ресурсів між різними сферами діяльності
перерозподільча	коригування розподілу ресурсів згідно зі змінами у стратегічних цілях
індикативна	аналіз та прогнозування фінансових результатів для планування майбутніх дій

Управління фінансовим потенціалом підприємства базується на низці принципів, які допомагають забезпечити ефективність та стійкість його фінансової діяльності. Основні принципи управління фінансовим потенціалом проілюстровано на рисунку 1.4.

Управління фінансовим потенціалом підприємства вимагає стратегічного підходу до використання його фінансових ресурсів, включаючи впровадження ефективних методів та інструментів фінансового менеджменту. Цей процес спрямований на оптимізацію діяльності та забезпечення її ефективності. Основними завданнями управління фінансовим потенціалом є [24]:

- мобілізація фінансових ресурсів, необхідних для підтримання продуктивних виробничих процесів;

Принцип цілісності	Дозволяє забезпечити комплексність та узгодженість управлінських дій складових цієї категорії на всіх етапах його функціонування, чим посилюється вплив на всю господарську діяльність підприємства. <u>Принцип цілісності та комплексності доповнюється неперервністю управління фінансовим потенціалом, який передбачає постійну реалізацію управлінських дій від моменту створення підприємства до його ліквідації</u>
Принцип неперервності	Неперервність управління фінансовим потенціалом має враховувати не тільки різні часові періоди, але й різні просторові аспекти, охоплюючи всі етапи управління об'єктом
Принцип еластичності	Суть принципу еластичності полягає у здатності адаптувати рішення до конкретних умов господарювання, включаючи економічний, політичний контекст, зовнішні та внутрішні обставини, атакож оцінювання ресурсів та фінансових можливостей підприємства і його бізнес-партнерів.
Принцип наукової обґрунтованості	Принцип наукової обґрунтованості вимагає, щоб управлінські рішення базувалися на глибокому аналізі та дослідженнях. Науковий підхід до вивчення таких аспектів, як обсяг, структура та використання фінансового потенціалу, сприяє забезпеченню його ефективного управління
Принцип результативності	Принцип результативності орієнтований на досягнення позитивних фінансових наслідків у рамках всіх планованих та реалізованих завдань. Цей принцип повинен бути врахований при управлінні фінансовою діяльністю та використанні всіх компонентів фінансового потенціалу
Принцип альтернативності	Розроблення альтернативних сценаріїв розвитку підприємства відповідних їм варіантів управління впливу на фінансовий потенціал та вибір із-поміж них найбільш оптимального

Рисунок 1.4—Основні принципи управління фінансовим потенціалом

– аналіз та визначення шляхів збільшення прибутку та рентабельності, а також забезпечення виконання поточних зобов'язань перед зацікавленими сторонами;

– регулярний перегляд та управління раціональним використанням наявних фінансових ресурсів.

Крім того, важливою частиною управління фінансовим потенціалом є розробка та впровадження інноваційних фінансових стратегій, спрямованих на диверсифікацію джерел доходів та зниження фінансових ризиків. Це включає розробку нових інвестиційних проектів, пошук альтернативних методів фінансування. Важливо також враховувати зовнішні економічні тенденції та адаптувати фінансові стратегії до мінливих ринкових умов, щоб забезпечити стійкість і гнучкість фінансової системи компанії.

Важливим аспектом управління фінансовим потенціалом є вибір підходу

дойогореалізації[24].Управлінняфінансовимпотенціалом базуєтьсяна використанні комплексу наукових підходів, відображених у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6–Підходиуправлінняфінансовимпотенціаломпідприємства

Процеснийпідхід	визначає управління фінансовим потенціалом підприємства, як логічно впорядкований процес, що акумулюєвсобівзаємопов’язанідії,спрямованіна забезпечення ефективності формування та реалізації фінансового потенціалу підприємства
Системнийпідхід	згідно даного підходу управління фінансовим потенціалом розглядається як комплекс взаємопов’язаних компонентів
Ситуаційнийпідхід	визначає потребу у застосуванні певної сукупності інструментів та прийомів управління фінансовим потенціаломпідприємствавособливихумовахйого господарської діяльності
Структурнийпідхід	розкриваєструктурукомпонентівфінансовогопотенціалу з метою виявлення раціональної співзалежності і нарощення обґрунтованості розподілу ресурсів між ними.
Функціональний підхід	діяльність щодо управління фінансовим потенціалом розглядається як сукупність функцій, які потрібно виконатидлядосягненняцілейтапередбачаєпошукзовсім нових,оригінальнихтехнічнихрішеньдлязадоволення реальнихабопотенційнихпотреб
Ресурснийпідхід	пов’язаний із моніторингом ресурсів і націлений на врегулювання рівня укомплектованості досліджуваного об’єкта ресурсами, потенційно необхідних для здійснення визначеної діяльності.
Ринковийпідхід	дозволяє визначити рівень фінансового потенціалу підприємстваяксукупністьфізичнихівартіснихоцінок окремихйогокомпонентів
Виробничийпідхід	передбачає становлення та досягнення виробничих конкурентних переваг шляхом найбільш раціонального використання всіх видів ресурсів для задоволення потреб споживачівпринайменшійшкодінавколишньому середовищі
Вартіснийпідхід	головноюметоюприуправлінніфінансовимпотенціалом виступаємаксимізаціявартості,єфундаментоммеханізму стратегічногоіоперативногоуправління
Цільовийпідхід	спрямований на досягнення кінцевих результатів, з урахуванням відповідності наявного потенціалу досягненню поставлених цілей

Враховуючи глибину та складність підходів до управління фінансовим

потенціалом, можна стверджувати, що їх застосування є взаємопов'язаним та синергетичним в контексті стратегічного управління компанією. Кожен підхід слід розглядати не як ізольований інструмент, а як частину загальної системи, що сприяє підвищенню ефективності бізнесу та його адаптивності до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Системний підхід формує основу для цілісного бачення фінансового потенціалу, тоді як процесний підхід дозволяє детально описати кожен етап управління та забезпечити логічну послідовність і узгодженість дій. Структурний підхід уточнює розуміння внутрішньої будови фінансового потенціалу, тоді як функціональний підхід фокусується на специфіці окремих функцій. Цільовий підхід, з іншого боку, фокусується на кінцевих результатах і пов'язує діяльність з досягненням стратегічних цілей компанії.

Широкі взаємозв'язки між ресурсним, ринковим, виробничим та вартісним підходами створюють мультидисциплінарний вимір управління, який враховує як внутрішні можливості та обмеження, так і зовнішні ринкові умови та тенденції. Це дозволяє компаніям не лише реагувати на поточні виклики, але й передбачати та адаптуватися до майбутніх змін, забезпечуючи таким чином сталий розвиток та збереження конкурентних переваг.

Для формування глибокого та багатогранного розуміння фінансового потенціалу, його динаміки та стратегій його оптимізації та ефективного використання, що в кінцевому підсумку сприятиме зростанню вартості компанії та її стійкості на ринку, необхідним є постійний вибір та одночасне застосування зазначених підходів, враховуючи їх взаємодоповнюваність та комплексність. необхідним.

У сучасній ринковій економіці фінансовий менеджмент є важливою складовою загальної системи управління підприємством. Ефективність фінансового стану підприємства прямо пропорційна його фінансовому потенціалу. Тому, враховуючи динамічність економічного середовища, існує нагальна потреба у застосуванні передових методів управління фінансовим потенціалом для досягнення максимальної ефективності діяльності: управління

фінансовим потенціалом передбачає управління ресурсами підприємства, що забезпечує його діяльність.

Ефективне управління фінансовим потенціалом забезпечує реалізацію цілей та напрямів розвитку суб'єкта господарювання.

Іншими словами, вони визначають, як мінімізувати збитки та максимізувати прибутки.

Стан фінансового потенціалу є вищим за фінансовий стан як окремих підприємств, так і держави в цілому.

Зміцнення фінансового потенціалу вимагає впровадження ефективних механізмів стратегічного управління фінансами підприємства, які в умовах динамічних макроекономічних умов, змін у державному регулюванні економічних відносин, коливань на фінансових ринках та інших зовнішніх дестабілізуючих факторів, що впливають на фінансові стратегії, повинні бути зорієнтовані на вибірковий розвиток. Вона фокусується на досягненнях секторів.

Фінансова стратегія знаходиться в авангарді численних функціональних стратегій компанії, оскільки вона координує ключові аспекти фінансової діяльності та відносин і підтримує розвиток компанії через постановку та реалізацію довгострокових фінансових цілей. Вона також включає вибір найкращого способу їх досягнення та гнучке управління фінансовими ресурсами для адаптації до змін у зовнішньому бізнес-середовищі.

Суттєвими рисами фінансової стратегії є [37]:

- врахування та адекватне реагування на зміни зовнішніх умов фінансової діяльності компанії;
- забезпечення вибору найбільш ефективного шляху досягнення фінансових цілей підприємства;
- забезпечення охоплення всіх ключових напрямів розвитку фінансової діяльності та фінансових відносин підприємства;
- забезпечення адаптації до змін у зовнішньому середовищі шляхом координації, формування та використання фінансових ресурсів підприємства;
- формулювання конкретних фінансових цілей для довгострокового

розвитку підприємства.

Формування фінансової стратегії підприємства це багатоетапний процес, який починається з оцінки та прогнозування можливостей фінансового зростання підприємства. Це включає в себе [38]:

- оцінку фінансового стану та визначення потенційних можливостей його покращення;
- розробку довгострокових і короткострокових фінансових планів.
- визначення та застосування найбільш прибуткових фінансових інструментів, включаючи інвестиційні стратегії;
- розробку стратегій управління фінансовими ризиками та мінімізації втрат;
- стратегічне податкове планування з метою оптимізації податкового навантаження.

Забезпечення цих складових допомагає побудувати збалансовану та гнучку фінансову стратегію, яка сприяє стабільному розвитку підприємства та його адаптації до мінливих ринкових умов.

Слід підкреслити, що складові стратегії управління фінансовими ресурсами мають вирішальне значення для створення конкурентної переваги для підприємств, які прагнуть отримати вигоду від економічної діяльності. Ця перевага забезпечується ефективною системою оперативного управління, орієнтованою на довгострокову перспективу.

Тому управління фінансовим потенціалом підприємства значною мірою залежить від якості розробленої та впровадженої фінансової стратегії. Цілеспрямована розробка та реалізація стратегії, спрямованої на зміцнення фінансового потенціалу підприємства, вимагає вибору найбільш прийнятних методів та інструментів, що ґрунтуються на ретельному аналізі внутрішніх можливостей та зовнішніх умов.

Така стратегія повинна враховувати не тільки аспекти фінансового менеджменту, але й потенціал технологічних інновацій, можливість розробки нових продуктів і ринків, здатність компанії швидко адаптуватися до мінливих

ринкових умов. Загалом, комплексний підхід до управління фінансовим потенціалом є запорукою створення стійких конкурентних переваг та забезпечення сталого розвитку підприємств. Забезпечення сталого розвитку підприємства може базуватися на фінансовому потенціалі підприємства, який створює основу для зростання та розширення підприємства шляхом забезпечення необхідними ресурсами для інвестування та масштабування, а також впливає на можливість реалізації економічних елементів підприємства. Фінансовий потенціал забезпечує фінансову стійкість, тобто економічну стабільність підприємства, і є основою для здатності підприємства розвиватися в інших аспектах сталого розвитку. Екологічна складова тісно пов'язана зі здатністю фінансувати ініціативи, спрямовані на забезпечення екологічного розвитку підприємства та країни в цілому. Фінансовий потенціал є основою для інвестування в розвиток і задоволення працівників, а також у реалізацію соціальних проектів для різних груп населення і країни в цілому.

1.3 Методичні підходи та показники оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства

Фінансовий потенціал підприємства визначається сукупністю ключових параметрів, які відображають здатність підприємства використовувати свої фінансові ресурси, вміння їх правильно розподіляти, а також наявність наявних і потенційних фінансових можливостей.

Фінансовий потенціал підприємства визначається сукупністю ключових параметрів, які відображають його здатність використовувати та доцільно розподіляти фінансові ресурси, а також наявність наявних і потенційних фінансових можливостей. Висока прибутковість призводить до створення нових джерел фінансування та сприяє зміцненню фінансового стану підприємства.

Неправильне або неефективне управління фінансовими активами може

призвести до затримок в оплаті зобов'язань перед постачальниками, які отримують матеріал та сировину, а також до нерегулярних поставок необхідних ресурсів. Затримки у виконанні зобов'язань та нерегулярне постачання ресурсів можуть негативно вплинути на загальні результати діяльності та репутацію підприємства [59].

Оцінка фінансового потенціалу відображає ефективність результуючого управління фінансовим потенціалом підприємства і здійснюється в певній послідовності в рамках єдиного процесу. [39]:

- збір та аналіз інформації для визначення загального обсягу фінансових ресурсів підприємства та можливих резервів їх нарощення;
- обґрунтування системи оцінюючих показників;
- обґрунтування методів діагностики фінансового потенціалу;
- аналіз динаміки основних фінансово-економічних показників досліджуваного підприємства;
- аналіз майна підприємства та джерел його формування;
- розрахунок показників, за якими здійснюватися оцінка фінансового потенціалу підприємства та їх аналіз;
- рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства та формування висновків щодо якості управління ним;
- прийняття управлінських рішень щодо нарощування та забезпечення ефективного використання фінансового потенціалу підприємства.

Оцінка фінансового потенціалу підприємства має на меті виявлення резервів підвищення прибутковості виробництва та покращення комерційних розрахунків. Для досягнення цієї мети оцінка фінансового потенціалу включає кілька ключових елементів [40]:

- рентабельність та фінансова стійкість;
- ефективне використання майна та власних оборотних коштів;
- оцінка ефективності використання майна (капіталу) та його забезпечення власними оборотними коштами;
- ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість;

- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- позиція на фінансовому ринку та конкурентоспроможність;
- оцінка становища підприємства на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- ділова активність та позиція на ринку цінних паперів, аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів;
- ефективність використання фінансових ресурсів, визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

У науці для оцінки потенційних фінансових цінностей використовуються динамічні когнітивні моделі, що базуються на формалізованих взаємозв'язках між певними параметрами. У багатьох випадках ці зв'язки є суб'єктивними. Однак такий підхід може призвести до невідповідності результатів очікуванням [41].

Оцінка фінансового потенціалу компанії є важливим аспектом ефективного управління та стратегічного планування. Цей процес складається з декількох етапів, кожен з яких відіграє важливу роль в отриманні повної картини фінансового стану організації. Від аналізу поточних фінансових ресурсів до розробки стратегій їх оптимізації - ці етапи охоплюють усі види діяльності, необхідні для всебічної оцінки фінансового потенціалу компанії.

Починаючи зі збору та аналізу даних, кожна фаза оцінки фінансового потенціалу спрямована на детальне дослідження різних аспектів фінансової діяльності. Це включає не лише аналіз поточних фінансових показників, але й прогнозування майбутніх тенденцій, оцінку можливих ризиків та визначення потенціалу зростання. Центральним аспектом є надання керівництву організації інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих та ефективних рішень, що сприяють стабільності та розвитку бізнесу.

Ці фази були визначені в дослідженні Вітвицької У.Ю. та Штим Ю.В. [39] і представлені в таблиці 1.7

Таблиця 1.7 – Фази оцінки фінансового потенціалу підприємства

Номер та назва фази	Процес
1 Збір і аналіз інформації	Збір і аналіз інформації. На цьому етапі ми зосереджуємось на зборі даних для визначення загального обсягу фінансових ресурсів підприємства, а також визначаємо потенційні можливості для їх розширення. Ключове значення тут має доступ до повної, актуальної та надійної інформації, яка сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень з метою зменшення фінансових ризиків
2 Встановлення системи оціночних показників	Встановлення системи оціночних показників. На цьому етапі важливо зосередитись на створенні системи оцінки, яка включає чітково визначені фінансові коефіцієнти. Ці коефіцієнти повинні бути інформативними, мати чіткі нормативи для оцінки, базуватися на офіційних бухгалтерських даних і дозволяти порівняльну та періодичну оцінку підприємства
3 Розробка методів діагностики	Тут ми визначаємо методи діагностики фінансового потенціалу підприємства, включаючи різноманітні техніки аналізу від базових до більш складних, з метою детального та обґрунтованого оцінювання
4 Аналіз динаміки ключових показників	Аналіз динаміки ключових показників. Цей крок передбачає всебічний аналіз основних фінансових і економічних показників, що дозволить оцінити продуктивність підприємства за визначений період і виявити ключові аспекти його обмеження у його фінансовому розвитку
5 Оцінка активів і джерел їх формування	Оцінка активів і джерел їх формування. Оцінюємо як активи підприємства, так і джерела їх формування, використовуючи фінансові звіти, які дають моментальний знімок фінансового стану підприємства і допомагають зрозуміти його ключові фінансові параметри
6 Розрахунок і аналіз показників	Розрахунок і аналіз показників. Ми детально вивчаємо динаміку фінансових показників, щоб надати комплексну картину фінансового стану підприємства, що може послужити основою для розробки стратегій управління його ресурсами
7 Рейтингова оцінка і формулювання висновків	Рейтингова оцінка і формулювання висновків. Ми проводимо рейтингову оцінку фінансового потенціалу, використовуючи комплексний фінансовий аналіз, що дозволяє нам сформулювати узагальнені висновки і оцінити ефективність управління
8 Управлінські рішення	Управлінські рішення. На заключному етапі, на основі зібраної інформації, розробляються стратегії для оптимізації використання фінансових ресурсів підприємства, з метою мінімізації ризиків та витрат

Надалі варто розглянути основні показники для визначення ефективності управління фінансовим потенціалом та формули їхнього розрахунку [39]:

– коефіцієнт фінансової незалежності (автономії), розрахунок показника відбувається за формулою: власний капітал / балансова вартість активів.

– коефіцієнт заборгованості, розрахунок показника відбувається за

формулою: поточні та довгострокові зобов'язання / власний капітал;

– коефіцієнт загальної ліквідності, розрахунок показника відбувається за формулою: оборотні активи / поточні зобов'язання;

– коефіцієнт швидкої ліквідності, розрахунок показника відбувається за формулою: оборотні активи — запаси) / поточні зобов'язання;

– коефіцієнт абсолютної ліквідності, розрахунок показника відбувається за формулою: грошові кошти та їх еквіваленти / поточні зобов'язання;

– коефіцієнт росту чистого доходу, розрахунок показника відбувається за формулою: чистий дохід звітного року - чистий дохід попереднього року / чистий дохід попереднього року;

– коефіцієнт витрат на реалізацію та управління, розрахунок показника відбувається за формулою: витрати на збут та адміністративні витрати / чистий дохід;

– ефективність використання активів для виробництва продукції (надання послуг), розрахунок показника відбувається за формулою: чистий дохід / балансова вартість активів.

У таблиці 1.8 продемонструємо нормативні значення показників оцінки фінансового потенціалу підприємства описаних вище з урахуванням методики розрахунку.

Таблиця 1.8 – Нормативні значення показників оцінки фінансового потенціалу підприємства

Показник	рівень фінансового потенціалу підприємства		
	високий	середній	низький
1 коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	>0,5	0,3-0,5	<0,3
2 коефіцієнт заборгованості	<0,5	0,7-0,5	>0,7
3 коефіцієнт загальної ліквідності	>2,0	1,0-2	<1,0
4 коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,8	0,4-0,8	<0,4
5 коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,1-0,2	<0,1
6 коефіцієнт росту чистого доходу	>0,26	0,1-0,25	<0,1
7 коефіцієнт витрат на реалізацію та управління	<0,4	0,4-0,7	>0,7
8 ефективність використання активів для виробництва продукції (надання послуг)	>1,6	1,0-1,6	<0,1

Серед методів оцінки ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства також можна розглядати засоби таксономічного аналізу [42], [43], [44].

Таксономічні підходи пов'язані з систематизацією та класифікацією об'єктів за різними ознаками. Таксономія базується на спрощеному математичному апараті і тому має широкий спектр застосування в різних дослідженнях.

Таксономія має широкий спектр застосування в різних дослідницьких та аналітичних сферах, оскільки базується на спрощеному математичному інструментарії.

Класифікаційний аналіз є високоефективним інструментом, який поєднує різні алгоритми для структурування набору елементів, що формують сталий розвиток організації. Він дозволяє об'єктивно оцінити рівень розвитку підприємства на основі комплексного набору показників, що відображають різні аспекти діяльності підприємства, та визначити ключові цілі в контексті обраної стратегії розвитку. Цей метод може бути використаний для систематизації багатовимірної статистичної інформації та отримання комплексної оцінки. Метод класифікації використовується для оцінки більшості цілей шляхом аналізу середнього значення показника за певний період часу. Його універсальність дозволяє використовувати його для аналізу окремого об'єкта, характеристики якого визначаються за допомогою часового ряду, що дає змогу отримати цілісне уявлення про динаміку змін [44].

Поняття таксономії в аналізі даних включає кілька важливих аспектів. Перший - це створення моделі ідеального об'єкта, який відображає оптимальні параметри для досягнення цілей аналізу. Цей ідеальний об'єкт слугує точкою відліку для визначення відстані до кожного аналізованого об'єкта в багатовимірному просторі. Це дозволяє не тільки виміряти відстань від фактичного стану до ідеалу, але й визначити, як ця відстань співвідноситься з ефективністю та якістю роботи об'єкта.

Потім проаналізовані одиниці ранжуються відповідно до їхньої близькості

до ідеальної моделі. Цей процес дозволяє вибрати найоптимальніший варіант, виходячи з принципу мінімізації відстані від ідеальної точки.

Це є ключовим для розуміння загальної картини аналізу. Важливою є основна гіпотеза класифікаційного аналізу: чим менша відстань між властивостями двох об'єктів, тим більш схожими є їхні властивості.

Як наслідок, можна кількісно оцінити взаємне розташування об'єктів і класифікувати їх за заданими критеріями. Такий підхід відкриває нові перспективи для аналізу, оскільки дозволяє не тільки подивитися на існуючі умови, а й спрогнозувати потенційні зміни та відхилення від ідеальних параметрів.

Для вирішення проблем, що виникають у зв'язку з різними масштабами характеристик, здійснюється процес стандартизації. У цьому процесі значення перетворюються на безрозмірні величини (z_{ij}). Ця величина характеризується тим, що вона не має середнього значення (зосередженого на нулі), а дисперсія та стандартне відхилення нормалізовані до одиниці. Таке перетворення дозволяє уніфікувати дані для подальшого аналізу та порівняння.

Висновки до першого розділу

Фінансовий потенціал можна визначити як складну динамічну систему, що охоплює сукупність фінансових ресурсів і можливостей, необхідних для забезпечення стабільного розвитку та конкурентоспроможності підприємства. Він включає здатність підприємства залучати інвестиції, ефективно управляти наявними ресурсами, підтримувати фінансову стабільність, адаптуватися та розвиватися відповідно до мінливих ринкових умов.

Фінансовий потенціал є ключовим фактором, що впливає на всі аспекти господарської діяльності підприємства. Він визначає загальний фінансовий стан підприємства, його здатність відповідати своїм зобов'язанням та рівень

ліквідності, впливає на соціальний захист працівників та розвиток технологічної бази. Належне управління фінансовим потенціалом дозволяє точно визначити фінансові можливості, підтримує високу конкурентну перевагу та сприяє збільшенню вартості підприємства протягом усього періоду його розвитку.

Розвиток фінансового потенціалу залежить як від внутрішніх, так і від зовнішніх факторів, що вимагає від компаній адаптивності та інноваційності.

Ефективне використання фінансового потенціалу вимагає грамотного управління з використанням сучасних фінансових інструментів. Це має бути інтегровано у фінансову стратегію та загальну стратегію розвитку компанії. При формуванні такої стратегії важливо враховувати, що основою фінансового потенціалу підприємства є його фінансові ресурси і те, наскільки ефективно вони акумулюються, розподіляються та використовуються.

У цій роботі пояснюється, що управління фінансовим потенціалом підприємства є багатогранним і складним процесом. Його метою є забезпечення ефективності операційної діяльності підприємства, досягнення його стратегічних цілей, забезпечення фінансової стійкості та адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Управління фінансовим потенціалом передбачає формування та реалізацію фінансових стратегій на основі використання механізмів і методів фінансового менеджменту, спрямованих на оптимізацію фінансових потоків і поліпшення фінансових результатів. Це включає в себе не тільки управління внутрішніми ресурсами, а й взаємодію із зовнішнім фінансовим середовищем, реагування на ринкові можливості, інноваційність та гнучкість в управлінні.

Важливість ефективного управління фінансовим потенціалом компанії проявляється у всіх трьох елементах потенціалу сталого розвитку компанії: економічному - здатність збільшувати та розширювати діяльність; екологічному - здатність інвестувати в екологічні проекти; соціальному - здатність забезпечувати якісні умови для працівників та брати участь у суспільних проектах. Компетентність.

У статті визначено методичний підхід та показники для оцінки

ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства та пояснено, що цей процес має декілька етапів, кожен з яких відіграє важливу роль у формуванні загальної картини фінансового стану організації. Від аналізу поточних фінансових ресурсів до розробки стратегії їх оптимізації - ці етапи охоплюють всі дії, необхідні для комплексної оцінки фінансового потенціалу компанії.

Починаючи зі збору та аналізу даних, кожен етап оцінки фінансового потенціалу компанії спрямований на поглиблене вивчення різних аспектів її фінансової діяльності. Це включає не тільки аналіз поточних фінансових показників, але й прогнозування майбутніх тенденцій, оцінку можливих ризиків та визначення потенціалу зростання. Описано основні показники оцінки ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Запропоновано та обговорено доцільність використання таксономічного аналізу для визначення рівня ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

2 Аналіз діяльності підприємства та його фінансового потенціалу

2.1 Характеристика господарської діяльності підприємства

Для дослідження було обрано Товариство з обмеженою відповідальністю «АГРО КАР УКРАЇНА», яка займається торгівлею сільськогосподарської техніки та устаткування, а також надання технічного обслуговування техніки та обладнання. Детальніше про діяльність та характеристику підприємства відобразимо в таблиці 2.1:

Таблиця 2.1–Характеристика ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»

Організаційно-правова форма	Форма власності	ЄДРПОУ	Розмір статутного капіталу(грн)	Види діяльності(КВЕД)
Товариство з обмеженою відповідальністю	Недержавна власність	41258600	300 000	46.61 Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням 45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення

Товариство з обмеженою відповідальністю «АГРО КАР УКРАЇНА» було засноване у 2013 як дистриб'ютор сільськогосподарської техніки. Компанія займається поставками комбайнів, тракторів, навантажувачів, машин для внесення мінеральних добрив та іншої сільськогосподарської техніки провідних світових виробників, а також гарантійним і післягарантійним ремонтом [45].

На сьогоднішній день Компанія є офіційним дилером провідних світових

виробників сільськогосподарської техніки FENDT, VALTRA, AMAZONE. Асортимент техніки, яку постачає підприємство, складає: трактори, комбайни, сівалки, обприскувачі, ґрунтообробна техніка, жатки, телескопічні навантажувачі та розподільники добрив [45].

Компанія має мережу філій з майданчиками для техніки, складами запасних частин, відділами сервісного обслуговування та спеціалістами з продажу в Житомирській, Хмельницькій, Тернопільській, Полтавській та Волинській та Рівненській областях з центральним офісом в Київській області [45].

ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» зареєстроване як дистриб'ютор сільськогосподарської техніки. Підприємство не займається безпосереднім виробництвом, а займається торгівлею сільськогосподарської техніки та обладнанням, деталями та приладдям, також займається технічним обслуговуванням техніки та устаткування. Виходячи з цього, можемо прийти до висновку, що більша залежність підприємства має від зовнішніх факторів [45].

Партнерство з світовими виробниками: Партнерство з провідними світовими виробниками сільськогосподарської техніки, такими як FENDT, VALTRA, AMAZONE, дозволяє підприємству отримувати доступ до високоякісної техніки і розвивати свою продуктову лінію, але також несе ризики до забезпечення потреб підприємства у період кризи у постачальників [45].

Логістичні виклики: Завдання поставок і сервісу сільськогосподарської техніки може бути важким завданням через потребу в великих інфраструктурних можливостях та транспортних засобах.

Конкуренція: Сегмент сільськогосподарської техніки може бути дуже конкурентним і конкуренти можуть пропонувати аналогічні або ж кращі товари та послуги, тому завжди варто працювати над покращенням умов співпраці для партнерів на усіх рівнях.

Політична нестабільність: Високий рівень корупції, політичні турбуленції, включаючи політичні кризи, протести та зміни урядів, радикальні реформи та зміни політичних напрямів можуть призвести до негативного впливу на бізнес-

середовище.

Повномасштабна війна спричинена російською агресією: Військові дії можуть призвести до обмежень в поставках, знищення інфраструктури та загрози безпеці працівників. Це може вплинути на здатність підприємства забезпечувати техніку. Також це впливає на рівень економічної ситуації в країні, політичну нестабільність, та інший перелік вагомих факторів негативного впливу на функціонування підприємства [45].

Пандемія: Пандемія, наприкладі COVID-19, може призвести до затримок у виробництві, перерв у ланцюгу поставок, зменшення попиту та інших негативних наслідків для бізнесу. Зміни в звичайних робочих умовах та здоров'я працівників можуть вплинути на продуктивність [45].

Міжнародні відносини: Спори між країнами або міжнародні санкції можуть обмежити можливості зовнішньої торгівлі та вплинути на доступ до іноземних ринків.

Якщо говорити про фактори внутрішнього середовища підприємства, то варто відмітити:

Асортимент продукції: Широкий асортимент сільськогосподарської техніки та обладнання дозволить підприємства мати можливість охоплювати більший спектр потреб можливих клієнтів.

Управління ресурсами: Ефективне управління людськими, матеріальними і фізичними ресурсами допомагає забезпечити високу продуктивність і зниження витрат.

Мережа дилерів: Мережа філій і представництв в різних областях України сприяє збільшенню охоплення ринку та зручності для клієнтів.

Кадровий потенціал: Наявність висококваліфікованих працівників, їхній досвід і розвиток можуть впливати на інновації та конкурентоспроможність підприємства.

Стратегія і управління: Якість стратегічного планування і управління підприємством може впливати на його успішність і здатність адаптуватися до змін в середовищі.

Варто зазначити, що ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА», як й інші підприємства, завжди мають бути готові до усіх ризиків та змін які несуть за собою фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, підприємство має вміти адаптовуватись та зменшувати свої втрати при кризових ситуаціях, і отримувати якомога більші здобутки при сприятливих ситуаціях як у зовнішньому так і внутрішньому середовищі.

Станом на 31 грудня 2023 року облікова кількість штатних працівників «АГРО КАР УКРАЇНА» становила 50 працівників. У гендерній структурі Підприємства частка чоловіків (82,0% або 41 особа) переважає над часткою жінок (18,0% або 9 осіб), що обумовлено специфікою діяльності [45].

Організаційна структура підприємства включає такі основні підрозділи: Дирекція
Бухгалтерія
Відділ продажу запасних частин
Відділ сервісу та ремонту
Відділ продажу техніки

Організаційна структура ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» демонструє поділ персоналу підприємства на декілька відділів, котрі підпорядковуються дирекції – головному відділу управління. Кожен відділ має начальника, та ієрархічну ланку, де кожен робітник підпорядковується колезі на вищій посаді. Загалом можемо охарактеризувати організаційну структуру як досить якісну, котра дозволяє ефективно працювати підприємству, продемонструємо її на рисунку 2.1.

Підприємство ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» не є виробничим підприємством, компанія займається дистрибуторством сільськогосподарської техніки та технічним супроводом машин та устаткування. Характеристику процесу операційної діяльності можна визначити за такою послідовністю:

Замовлення і закупівля товарів: цей етап характеризується процесом планування обсягів замовлення та безпосередню закупівлю сільськогосподарської техніки від світових виробників. Вибір товарів, укладання контрактів і перевірка якості продукції є ключовими етапами.

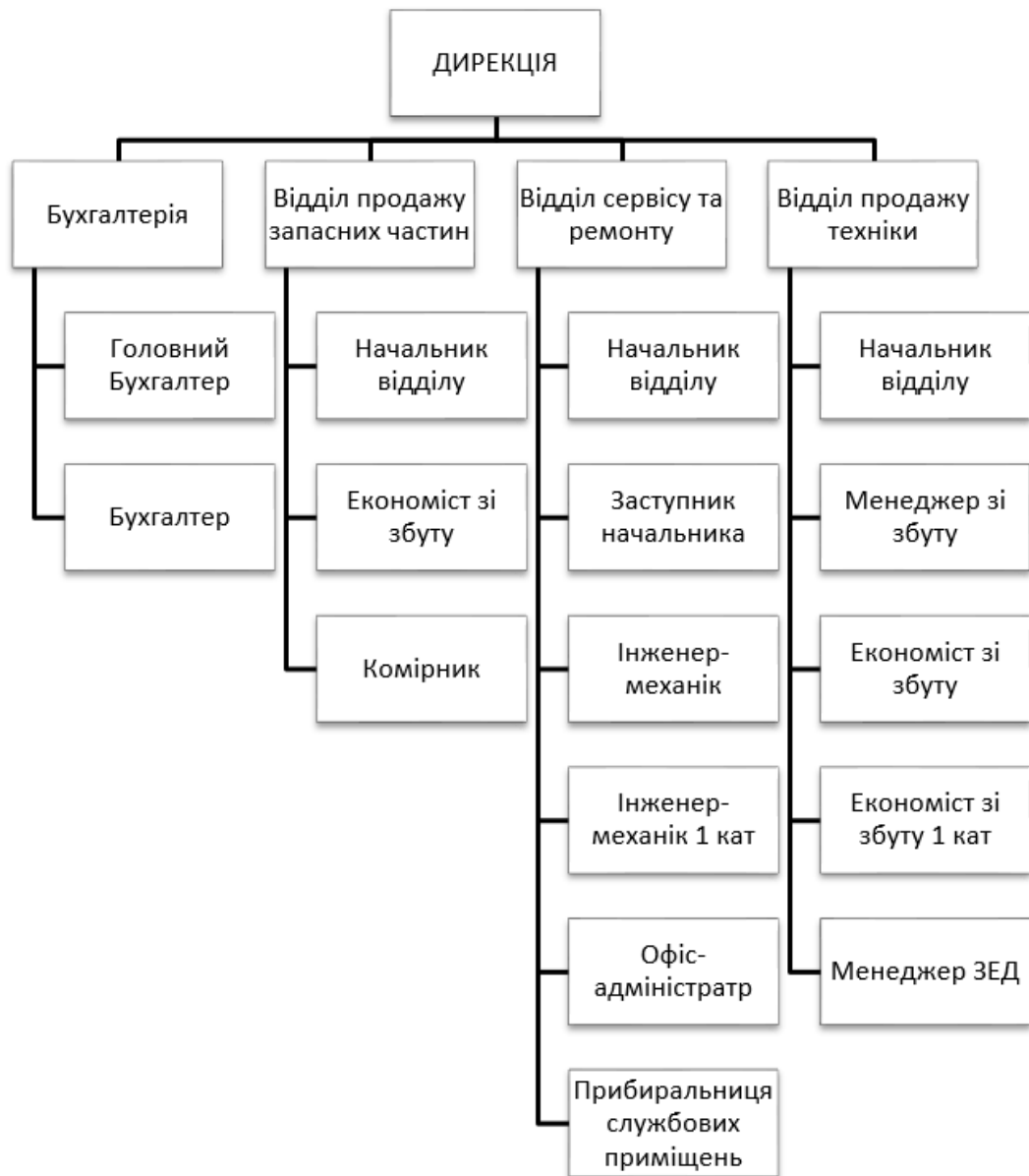

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА»

Логістика та поставки: цей етап включає в себе логістичну організацію доставки товарів від постачальників на підприємство, або місце призначення зберігання техніки.

Складське зберігання і обробка: цей етап включає у себе прийом та розміщення товарів на складі, інвентаризація, обслуговування запасних частин та технічного обладнання.

Управління якістю: цей етап включає у себе забезпечення відповідної якості товару, моніторинг відмов до відповідності стандартам якості та стандартам безпеки.

Продажі та маркетинг: даний етап характеризується рекламною діяльністю

та продажами, взаємодія з потенційними клієнтами, оформлення замовлень, контрактів та договорів, виставлення рахунків та прийом грошових коштів.

Сервіс та післяпродажне обслуговування: даний етап включає в себе надання сервісу покупцям, гарантійний і післягарантійний ремонт сільськогосподарської техніки, надання консультацій з ефективнішої експлуатації.

Технічна підтримка: надання технічної підтримки та консультацій клієнтам щодо використання та обслуговування техніки.

Наявна інформація, котра була проаналізована та надана вище, безумовно не надає повної картини організаційного процесу діяльності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА», тому це зумовлює проблеми в оцінці та в можливості надання дійсно якісних шляхів оптимізації.

ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» у своїх кінцевих фінансових результатах показує досить ефективні результати функціонування, що зумовлює характеристику його організаційного процесу як ефективного, проте все ж варто виначити переваги та недоліки вже установленого процесу проведення операційної діяльності підприємства.

У першу чергу варто відзначити перелік переваг які мають досить визначний прояв ефективності у кінцевій діяльності підприємства, до них можна віднести якісну ієрархічну структуру, котра забезпечує швидке прийняття рішень, знаходження шлях і вирішення проблем та якісний контроль за виконанням усіх завдань на встановлених структурних рівнях. Розділення функціоналу між відділами забезпечує ефективне виконання окремих робіт, здатність кожного робітника орієнтуватись виключно на своїх завданнях та виконувати поставлені завдання якомога якісніше, поділ спеціалізації дійсно якісно проявлених у процесі операційної діяльності підприємства.

Безумовно кожна система, навіть результативна, має шляхи покращення та свої недоліки. Розглядаючи організаційний процес діяльності на ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» з недоліків можна визначити наявність ризиків зумовлених можливими затримками у поставці замовлень, це призводить до невиконання

зобов'язань, що може привести до фінансових та репутаційних втрат. Важкістьта проблеми у логістичних шляхах поставки та відправки продукції зумовлює додаткові витрати та затримки діяльності певних процесів. Зниження мотивації працівників варто запобігати удосконаленням ієрархічної системи, котра буде відкривати більшу перспективу росту всередині підприємства, як екосистеми.

Оптимізація виробничого процесу на підприємстві важлива з усіх точок зору, головний результат якісної роботи у цьому напрямку – спроможність підприємства адаптуватись до коливань на ринку, нестабільних ситуацій у країні, та появи посилення конкуренції.

ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» доцільно буде спробувати впровадити заходи на підвищення ефективності комунікації, задля забезпечення ефективної комунікації між усіма відділами на всіх стадіях операційного процесу. Також варто забезпечити створення нового відділу котрий буде фокусуватись на покращенні логістики, додатковий відділ логістики на підприємстві забезпечить зменшення витрат на транспорті зберігання, допоможе оптимізувати поставки, скоротити час доставки, що призведе до підвищення ефективності діяльності підприємства.

2.2 Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»

Проведення аналізу фінансового-економічного стану ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» стане важливим етапом дослідження, який продемонструє напрямки руху вирішення задачі удосконалення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Для проведення аналізу фінансового-економічного стану ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» було проаналізовано економічні показники підприємства за 2021-2023 роки. Далі у таблиці 2.2 продемонструємо розраховані показники майнового стану ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»

Таблиця 2.2–Розрахунок показників майнового стану ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»

Показник	Рік			Відхилення		Відхилення,%	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
коефіцієнтоновлення	0,20	0,62	0,71	0,42	0,09	206,12%	15,08%
коефіцієнтавибуття	0,28	0,12	0,05	-0,17	-0,07	-58,82%	-60,97%
коефіцієнтзносу	0,44	0,58	0,64	0,13	0,06	30,04%	10,23%

Після проведених розрахунків можемо підвести підсумки стосовно майнового стану ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» за період з 2021 по 2023 рік.

Виходячи з таблиці коефіцієнтоновлення основних фондів на підприємстві значно зростає за окреслений період, це свідчить про активний процес оновлення та модернізації активів підприємства, так у 2022 році коефіцієнт оновлення зріс втричі із значення в 0,2 до 0,62.

Коефіцієнт зносу основних фондів має тенденцію до збільшення, що свідчить про все ж велику неякісну частину основних фондів серед активів підприємства, навіть попри підвищення оновлення, ще варто відмітити спадання коефіцієнту вибуття, що, на перший погляд має говорити про позитивні тенденції на підприємстві, проте з урахуванням збільшення коефіцієнту зносу, можемо прийти до висновку, що підприємство намагається якомога довше використовувати основні засоби, навіть при серйозних показниках зносу.

Далі варто розглянути продуктивність використання основних засобів на підприємстві ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА»

Таблиця 2.3 – Динаміка показників ефективності використання основних засобів ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА»

Показник	Рік			Відхилення		Відхилення,%	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
фондомісткість	0,0196	0,0239	0,0205	0,00422	-0,00334	21,50%	-14,00%
фондоозброєність	142,75	251,05	202,02	108,30	-49,03	75,87%	-19,53%
фондовіддача	50,94	41,92	48,75	-9,01	6,82	-17,70%	16,28%

Аналіз показників стану та ефективності використання основних засобів

свідчить про певну нестабільність. Фондомісткість за період 2021-2023 року залишається на досить стабільному рівні та має невеликі коливання у абсолютних показниках, так вона становить 0,2 у 2021 та 2023 роках.

Рентабельність власного капіталу, зворотний показник капіталомісткості, демонструє тенденцію до зниження, падіння майже на 18% у 2022 році, але зростання майже до рівня 2021 року у 2023 році - 50,94, а рентабельність сукупних активів в останньому році поточного періоду становила 48,75, що також свідчить про серйозне погіршення ефективності використання основних фондів у 2022 році, але Однак у 2023 році він майже відновився до рівня 2021 року, що є позитивним показником.

Аналіз коефіцієнта фондоозброєності показує значне зростання з 143 до 151 у 2022 році, що є показником того, що підприємство оснащене основними засобами, і серйозне зростання у 2022 році є позитивною тенденцією, але слід враховувати, що цей фактор не був використаний максимально ефективно для покращення результатів діяльності. На це потрібно звернути увагу.

Далі розглянемо оборотність основних засобів «АГРОКАРУКРАЇНА».

Розглянемо оборотність основних засобів ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» та представимо її в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Динаміка показників оборотності оборотних активів ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА»

Показник	Рік			Відхилення, %	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
коефіцієнт оборотності активів	2,72	3,34	2,81	22,87%	-15,84%
тривалість обороту активів, днів	134,08	109,12	129,67	-18,61%	18,83%
коефіцієнт оборотності оборотних засобів	3,29	3,64	3,00	10,40%	-17,64%
тривалість обороту оборотних засобів, днів	110,78	100,35	121,84	-9,42%	21,42%
коефіцієнт оборотності запасів	3,54	5,17	3,79	46,11%	-26,58%
тривалість обороту запасів, днів	103,24	70,66	96,23	-31,56%	36,19%
коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	23,45	20,39	18,74	-13,07%	-8,09%
тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	15,56	17,90	19,48	15,03%	8,80%

Проаналізувавши динаміку коефіцієнтів оборотності оборотних активів та динаміку тривалості обороту, також спостерігається тенденція нестабільності, велика кількість показників зазнає серйозних змін у 2022 році, проте у 2023 році повертається до рівня 2021 року.

Варто також окреслити динаміку тривалості обороту дебіторської заборгованості, котра виросла з 15,5 днів у 2021 році до 19,5 у 2023 році.

Після проведеного аналізу основних фондів та оборотних активів підприємства можемо підвести певні підсумки ефективності використання цих активів на підприємстві:

Перше, що варто відмітити, це високий коефіцієнт оновлення основних фондів, що говорить про спроби оновлення та модернізації діяльності підприємства, проте значний приріст зносу ОЗ свідчить про неякісне оновлення основних засобів.

Також досить поганий результат показав розрахунок фондівіддачі та фондомісткості, вони говорять про неефективне використання основних фондів на підприємстві.

Якщо говорити про оборотні активи, то вони усі мають однакову динаміку у виділений період, серйозних спад отримали показники оборотності оборотних активів, запасів та активів у 2022 році, проте все ж у 2023 році вони відновились, із тенденцією до збільшення, що є позитивним.

Проте якщо говорити про оборотність дебіторської заборгованості, то виокремлюється відверта тенденція на зниження, що говорить про неякісне управління дебіторської заборгованості.

Для вирішення цих проблем на підприємстві варто ввести ретельніше стратегічне планування, це дасть змогу забезпечити більшу ефективність використання основних фондів, що є важливим у діяльності підприємства.

Також потрібно приділити увагу регулярному технічному огляду та обслуговуванню основних фондів, задля забезпечення їхнього ефективнішого функціонування.

ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» рекомендується провести оптимізацію

запасів, задля покращення ефективності використання оборотних активів за рахунок зменшення витрат.

Проблему з зменшенням оборотності дебіторської заборгованості варто вирішувати шляхами покращення ефективності оплати платежів від клієнтів. Варто також прийняти спробу простеження умов кредитування клієнтів, задля оцінки їхньої здатності розраховуватись за своїми зобов'язаннями.

Для дослідження ефективності використання трудових на підприємстві ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» розглянемо чисельність, структуру та динаміку персоналу підприємства та відобразимо дані у таблицях.

Таблиця 2.5–Аналіз чисельності, структури та динаміки персоналу ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» у 2021-2023 рр.

Показники	Рік			Відхилення 2022/2021	Відхилення 2023/2022
	2021	2022	2023	+/-	+/-
середньоспискова чисельність працівників (Чсеред), осіб	52	51	50	-1	-1
чисельність прийнятих працівників (Чпр), осіб	1	2	1	1	-1
чисельність працівників, що звільнилися (Чзв), осіб, в тому числі:	2	3	2	1	-1
число звільнених працівників за власним бажанням (Чзв.в.б.), осіб	2	3	2	1	-1
число звільнених працівників за порушення трудової дисципліни (Чзв.пор.тр.д), осіб	0	0	0	0	0

Проведений аналіз відображає стабільну ситуацію в кадровій політиці ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА», чисельність робітників за проаналізований період фактично не змінилась.

Також варто зазначити, що у гендерній структурі підприємства на 2023 рік частка чоловіків (82,4% або 42 особи) переважає над часткою жінок (17,6% або 9 осіб), що обумовлено специфікою діяльності.

У підприємства працює 4 працівника, яким відповідно до чинного законодавства встановлено інвалідність.

Таблиця 2.6 – Аналіз ефективності управління трудових ресурсів ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» за 2021-2023 рр.

Показник	Рік			Відхилення 2022/2021	Відхилення 2023/2022
	2021	2022	2023	+/-	+/-
загальна продуктивність праці, тис грн/особу	7271,04	10524,35	9847,62	3253,31	-676,73
коефіцієнт плинності кадрів (Кпл)	0,0385	0,0588	0,04	0,0204	-0,0188
коефіцієнт обороту кадрів з прийняття	0,0192	0,0392	0,02	0,02	-0,0192
коефіцієнт обороту кадрів зі звільнення	0,0385	0,0588	0,04	0,0204	-0,0188

Коефіцієнт плинності кадрів на 2022 рік становив 0,058, у 2023 він знизився до 0,04, що не є суттєвим для діяльності підприємства, та є досить природним значенням. Аналогічна ситуація з коефіцієнтом обороту кадрів з прийняття та зі звільнення. Коефіцієнти є незначними, та все ж у 2022 році варто відмітити ріст коефіцієнту.

Обороту кадрів з прийняття з 0,0192 у 2021 році до 0,0392, але у 2023 році коефіцієнт опустився до рівня 2021 року та становив 0,02, коефіцієнт обороту кадрів зі звільнення також зріс з 0,0385 у 2021 році до 0,0588 у 2022 році, але вже у 2023 знизився до показника в 0,04.

Загальна продуктивність праці сильно додала у 2022 році з 7271,04 до 10524,35 тисяч на 1 особу, у 2023 році відбувся невеликий спад до показника в 9847,62, але все ж коефіцієнт значно виріс за проаналізований період, що є гарним аргументом до тенденції ефективного використання трудових ресурсів.

Якщо ж говорити про оплату праці на підприємстві, то неможливо провести аналіз з чітким висвітленням рівня заробітної плати, надбавок та виплат на підприємстві, оскільки ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА» не висвітлює цю інформацію у відкритих джерелах та на загальний доступ. Виходячи з наявної авторської інформації, то підприємство тримає рівень середньої ринкової заробітної плати по сфері та регіоні для своїх працівників.

Проте виходячи з доступних даних для розрахунків ми можемо прийти до висновку досить стабільної ситуації у питанні плинності кадрів на підприємстві,

що призводить до нарощення ефективності використання трудових ресурсів на ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА».

Щодо рекомендацій по модернізації або ж зміні системи оплати праці на підприємстві, та більш якісного використання трудових ресурсів ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» варто розглянути доповнення до системи оплати праці у вигляді преміювання працівників за досягненими результатами, це посприятиме мотивації працівників до більш ефективної праці та також стимулюватиме утримання талановитих та корисних працівників.

ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» є дистриб'ютором сільськогосподарської техніки. Підприємство не займається безпосереднім виробництвом, а займається торгівлею сільськогосподарської техніки та обладнанням, деталями та приладдям, також займається технічним обслуговуванням техніки та устаткування. Перш за все нас цікавить дослідження товару, котрий приходить на склади для подальшої реалізації, виробничих процесів та безпосереднього створення товару та продукції на підприємстві не передбачено [45].

ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» є офіційним дилером провідних світових виробників сільськогосподарської техніки FENDT, VALTRA, AMAZONE. Асортимент техніки, яку постачає Компанія, складає: трактори, комбайни, сівалки, обприскувачі, ґрунтообробна техніка, жатки, телескопічні навантажувачі та розподільники добрив. [45]. У таблиці 2.7 буде наведено техніку та товари, які реалізовує ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» у своїй діяльності.

Для аналізу діяльності ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» не є доцільним використання коефіцієнтів ритмічності виробництва, або ж ступеню виконання виробничого завдання, тому що підприємство не є виробничим та реалізує уже виготовлений товар, завдання підприємства – закупівля та відвантаження товару на склади та місця зберігання.

Коефіцієнт сортності продукції є неможливим для розрахунку на цьому сегменті ринку сільськогосподарської продукції, ціна на товари на розрахунки за великими замовленнями не доступні у відкритому доступі, та дуже часто виходить чинник індивідуальних домовленостей у співпраці між компаніями.

Таблиця 2.7–Техніка та обладнання у асортименті продукції ТОВ«АГРО
КАР УКРАЇНА»

Найменування товару	Компанія-виробник
трактори та комбайни	«FENDT», «VALTRA» «Massey Ferguson», «Challenger», «Laverda» «Claas», «New Holland»
посівна техніка	«AMAZONE», «Sunflower», «Horsch», «MF555»
жатки для збирання соняшнику та кукурудзи	«Geringhoff», «Capello»
обприскувачі	«AMAZONE», «Lemken»
розкидачі мінеральних добрив	«AMAZONE», «Rauch», «Kuhn»
грунтообробна техніка	«AMAZONE», «HORSCH», «Challenger», «Sunflower», «Lemken»
шпагати для прес-підбирачів	«PIIPPO»
карданні валита запасні частини	«Benzi & DiTerlizzi»
транспортна техніка	«FLIEGL»
масла для сільгосптехніки	«Mobil»

Виробники продукції, яку пропонує ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА», є лідерами на своїх ринках. Загалом, компанія пропонує широкий асортимент продукції, що визначає якість та різноманітність продукції. Вся співпраця в цьому сегменті ринку базується на індивідуальних замовленнях та критеріях, описаних клієнтами.

Для того, щоб сформулювати план дій щодо вдосконалення системи збуту компанії, розглянемо динаміку чистого прибутку від реалізації продукції у період 2021-2023 рр. у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8: «Динаміка чистого прибутку від реалізації продукції ТОВ
«АГРО КАР УКРАЇНА» у період 2021-2023 рр.

Показник	Роки			2022/2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
	2021	2022	2023	+, -	+, -	%	%
Чистий дохід від реалізації продукції (тис грн)	378 094	536 742	492 381	158 648	-44361	41,96%	-8,26%

Дослідивши динаміку чистого прибутку від реалізації продукції ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА», варто зазначити, що кількість реалізованої продукції у 2022 році значно зросла на 41,92% порівняно з попереднім роком. Це свідчить

про суттєву зміну ставлення до продажів і має бути враховано при розробці додаткових планів щодо покращення структури збуту. Варто зазначити, що зниження чистого доходу від реалізації у 2023 році на 8,26% абсолютно пов'язане з російською агресією, так званою повномасштабною агресією держави.

Як застереження до цих цифр слід зазначити, що суми вказані в гривнях, а враховуючи, що в 2023 році відбудеться девальвація гривні, а продукція компанії є імпоротною, чистий дохід від реалізації в гривневому еквіваленті різко впав.

З метою покращення структури продажів компанії рекомендується диверсифікувати ринки збуту як всередині України, так і за її межами.

Провести додаткові маркетингові дослідження для виявлення нових актуальних потреб клієнтів та можливих шляхів їх задоволення.

Рекомендується перерозподілити ресурси на заходи (дослідження ринку, аналіз, діяльність) для стабілізації ціні фінансів, розглянути можливості економії витрат для оптимізації та вдосконалення системи збуту компанії.

Також рекомендовано розширити дилерську мережу в регіонах, визначених в результаті дослідження як перспективні.

Аналіз витрат, прибутку, рентабельності та фінансового стану компанії є важливим з точки зору отримання інформації та повної картини функціонування компанії, що допоможе скласти повне уявлення про фінансовий стан компанії та розробити рекомендації щодо підвищення фінансової ефективності.

Для початку варто розглянути показники ліквідності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за період 2021-2023 рр., щоб зрозуміти платоспроможність компанії. Результати представлені в таблиці 1.8.

Після проведеного аналізу ліквідності підприємства варто зауважити якісну тенденцію у показниках поточної ліквідності підприємства, зберігається якісна динаміка на рівні нормативного значення, таку 2021 році показник становив 1,15, а вже у 2023 році значення становило 1,43, що було зумовлено стабільним ростом протягом двох минулих років.

Таблиця 2.9-Аналіз ліквідності ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» за 2021-2023

роки

Показник	Роки			Відхилення		Відхилення, %	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
поточні (оборотні) активи (тис грн)	135187,00	159940,00	168787,00	24753	8847	18,31%	5,53%
поточні зобов'язання (тис грн)	117346,00	125828,00	118159,00	8482	-7669	7,23%	-6,09%
запаси (тис грн)	109739,00	81492,00	141947,00	-28247	60455	-25,74%	74,19%
грошові кошти (тис грн)	638,00	32573,00	6,00	31935	-32567	5005,49%	-99,98%
короткострокові кредити банків (тис грн)	8154,00	0,00	6468,00	-8154	6468	-100,00%	-
довгострокові кредити банків (тис грн)	0,00	0,	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
коефіцієнт поточної ліквідності (Кп.л.) (1-3)	1,15	1,27	1,43	0,12	0,16	10,33%	12,38%
коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшв.л.) (0- 0,5)	0,22	0,62	0,23	0,41	-0,40	187,49%	-63,57%
коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кабс.л.) (0,1- 0,2)	0,01	0,26	0,0001	0,25	-0,26	4661,33%	-99,98%
коефіцієнт загальної ліквідності (Кзаг.) (1-2)	0,39	0,63	0,65	0,23	0,02	58,79%	3,28%

Трішки нестабільніша ситуація у показниках швидкої ліквідності, у 2022 році показник серйозно виріс у порівнянні з показником 2021 року: з 0,22 до 0,62, це говорило про якісне значення показника, що було зумовлено ростом поточних оборотних активів та зменшенням запасів на підприємстві, у 2023 році ж показник повернувся до значення у 2021 році та знизився до 0,23, що не стало позитивним моментом у показниках оцінки швидкої ліквідності, це стало зумовлено великою кількістю запасів на підприємстві у структурі оборотних активів.

Щодо коефіцієнту абсолютної ліквідності то ситуація з ним мала якісне значення лише у 2022 році, коли він сягав 0,26, у 2021 та 2023 році ситуація з коефіцієнт абсолютної ліквідності дуже негативна, на 2023 рік він фактично немає значення, враховуючи суму поточних зобов'язань у розмірі 118 159 000 грн, та грошових коштів на рахунку в сумі 6 тисяч гривень.

Варто зазначити, що коефіцієнт загальної ліквідності має позитивну тенденцію до зростання, хоча й не досягає нормативного значення протягом усього періоду дослідження: 0,39 у 2021 році, 0,63 у 2022 році та 0,65 у 2023 році.

Далі нам варто розрахувати показники ділової активності підприємства задля розуміння інформації про ефективність та продуктивність діяльності підприємства. Для цього проаналізовані дані відобразимо в таблиці 2.9.

Таблиця 2.10 – Аналіз показників ділової активності ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» за 2021-2023рр.

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
коефіцієнт оборотності активів	2,72	3,34	2,81	0,62	-0,53
коефіцієнт оборотності оборотних засобів	3,29	3,64	3,00	0,34	-0,64
коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	23,45	20,39	18,74	-3,06	-1,65
коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	51,74	223,04	209,88	171,30	-13,16
коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	3,97	5,61	4,41	1,64	-1,21
коефіцієнт оборотності основних засобів	50,94	41,92	48,75	-9,01	6,82
коефіцієнт оборотності власного капіталу	14,43	14,72	9,73	0,29	-4,98

За проведеними розрахунками варто зазначити тенденцію збільшення коефіцієнту оборотності активів, оборотних засобів, матеріальних запасів, власного капіталу та кредиторської заборгованості в 2022 році, що говорить про збільшення кількості обороту в цьому періоді, але у 2023 році ці показники отримали зменшення, подекуди серйозно більше, ніж ріст у минулому році, так коефіцієнт оборотності власного капіталу знизився у 2023 році до 9,73 відповідно до показника в 2022 році який становив 14,72, також переважив спад коефіцієнту оборотності оборотних засобів, який знизився на 0,64 показника і становив 3 у

2023році.

Окремо варто зазначити збільшення коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості в 2022 році з 51,74 у 2021 році до 223,04 у 2022 році, це свідчить про значне збільшення ефективності управління кредиторською заборгованістю підприємства протягом року.

Далі розглянемо показники фінансової стійкості ТОВ «АГРО КАРУкрaina» в період 2021-2023 рр. Результати аналізу відобразимо в таблиці 2.10.

Таблиця 2.11–Аналіз фінансової стійкості ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за 2021-2023рр.

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
коефіцієнт автономії(>0,5)	0,201	0,250	0,326	0,050	0,076
коефіцієнт фінансування(>1)	0,251	0,334	0,484	0,083	0,150
коефіцієнт фінансової стійкості (0,7-0,9)	0,218	0,263	0,340	0,045	0,077
коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами(>0,1)	0,113	0,199	0,285	0,087	0,086
коефіцієнт маневреності власного капіталу (>0,1)	0,505	0,746	0,825	0,240	0,079
коефіцієнт фінансового левериджу (<0,25)	0,086	0,052	0,043	-0,035	-0,009

За проведеними розрахунками варто відміти те, що великий перелік коефіцієнтів не досягають нормативних значень, так, наприклад, коефіцієнт автономії має найбільше значення у 2023 році – 0,326, але при нормативному значенні він має становити більше 0,5, така ж ситуація з коефіцієнтом фінансування, фінансової стійкості. Проте усі ці коефіцієнти мають позитивну тенденцію на ріст, і досить серйозний ріст, коефіцієнт автономії за період 2021-2023 року зріс з показника 0,201 до 0,326. Коефіцієнт фінансування зріс з : 0,251 у 2021 році до 0,484 у 2023 році, також коефіцієнт фінансової стійкості становив у 2021 році 0,218 а вже у 2023 році- 0,340, це все свідчить про зростання фінансової незалежності та фінансової стійкості підприємства.

Інші ж коефіцієнти, такі як коефіцієнт ВОК та маневреності власного

капіталу сягають нормативного значенні і також мають позитивну тенденцію до росту, що є показником ефективного функціонування підприємства. Коефіцієнт маневреності власного капіталу зріс до показника 0,825 у 2023 році, у той час як у 2021 році він становив 0,505. Коефіцієнт ВОК також відчутно збільшився з 0,113 у 2021 році до 0,285 у 2023 році.

Коефіцієнт фінансового левериджу знаходиться у нормативному значенні протягом усього зазначеного періоду ($<0,25$), і при цьому має позитивну тенденцію до зменшення, що свідчить про зменшення фінансових обов'язків підприємства за визначений період, у 2021 році показник був на рівні 0,086, та вже у 2023 він зменшився рівно вдвічі до значення в 0,043.

Далі варто розглянути показники рентабельності діяльності підприємства задля розуміння оцінки прибутковості бізнесу та ефективності діяльності підприємства. Розрахунки продемонструємо в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12—Аналіз рентабельності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
рентабельність активів	5,26%	8,70%	8,71%	3,433%	0,012%
рентабельність власного капіталу	26,19%	34,72%	26,70%	8,523%	-8,013%
рентабельність продажів	2,09%	2,77%	3,17%	0,678%	0,398%
рентабельність діяльності	2,35%	3,01%	3,68%	0,661%	0,671%

Проаналізувавши показники рентабельності діяльності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА», варто відзначити досить невеликі показники рентабельності продажів та діяльності, проте є динаміка на їхній ріст. Проте, варто говорити про специфіку сфери діяльності підприємства, ціна на одиницю товару сягають сотні тисяч доларів, тому ця рентабельність досить прийнятна для таких сфер.

Загалом рентабельність активів, рентабельність продажів та операційна маржа мають тенденцію до зростання: рентабельність активів зростає з 5,26% у 2021 році до 8,71%, рентабельність продажів з 2,09% у 2021 році до 3,17% у 2023 році, а операційна маржа з 2,35% у 2021 році до 3,68% у 2023 році.

Рентабельність власного капіталу - це показник. Рентабельність власного капіталу відрізняється за своїми показниками та динамікою, збільшившись з 26,19% у 2021 році до 34,72%, але, отримав спад у 2023 році до 26,70%.

2.3 Діагностика ефективності управління фінансовим потенціалом

Для початку оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» варто розглянути та охарактеризувати організаційну структуру управління фінансовим потенціалом підприємства, організаційну структуру відобразимо на рисунку 2.2.

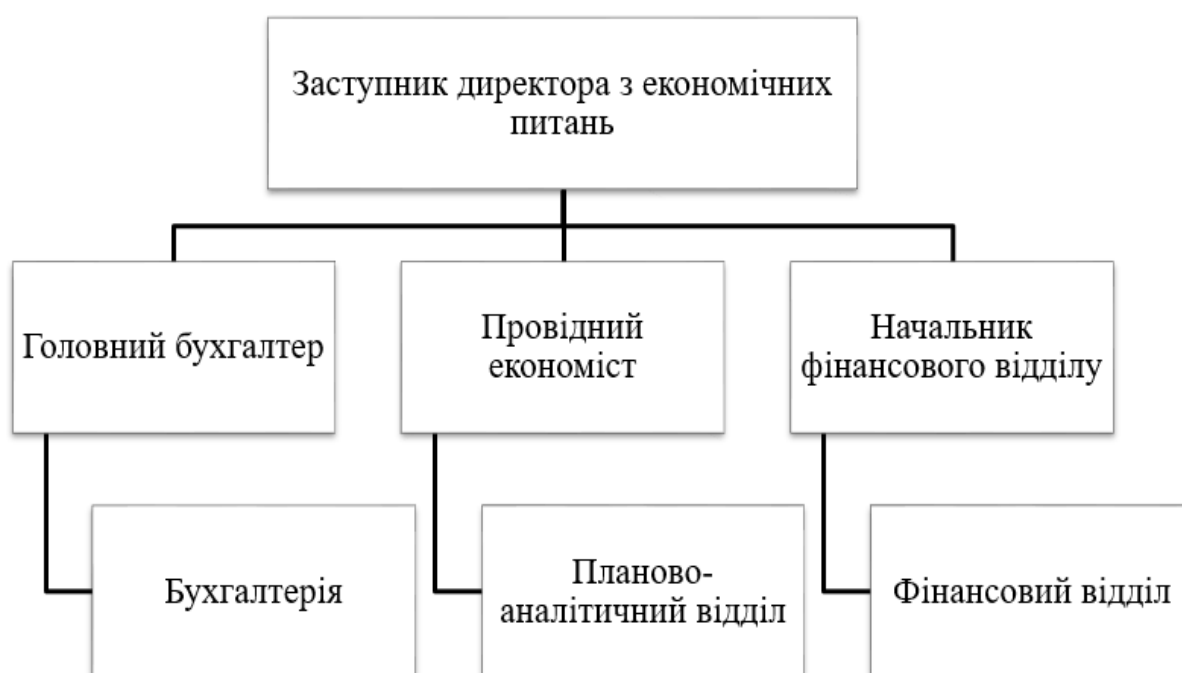

Рисунок 2.2 Організаційна структура управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»

Першою ланкою організаційної структури управління фінансовим

потенціалом ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» є заступник директора з економічних питань. Він керує фінансово-економічною службою підприємства заступник директора з економічних питань.[32,45] До його функції належить розробка стратегічних цілей підприємства, контроль за основними фінансово-економічними показниками, у тому числі фінансового потенціалу [32].

Функції інших ланок організаційної структури управління фінансовим потенціалом ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» опишемо в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Функції організаційних ланок управління фінансового потенціалу ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА»

Бухгалтерія	Планово-аналітичний відділ	Фінансовий відділ
– організовує контроль за правильним відображенням всіх господарських операцій на облікових рахунках; – забезпечує виконання на підприємстві узгоджених методологічних принципів бухгалтерського обліку та вчасну підготовку та подання фінансової звітності відповідно до визначених термінів; – бере активну участь у підготовці документів, пов'язаних із виявленням дефіциту та компенсацією витрат, пов'язаних із дефіцитом, а також при випадках крадіжок та пошкоджень майна підприємства.	– оцінка результативності інвестиційних проектів; – аналіз доцільності обсягів діяльності та їх обґрунтування; – дослідження впливу основних економічних показників на можливість підприємства досягати безбитковості; – визначення оптимальних методів організації робіт на підприємстві; – оцінка результативності інвестиційних проектів, спрямованих на реконструкцію підприємства; – регулярний аналіз господарської діяльності та фінансового стану підприємства з розрахунком рентабельності послуг та оборотності капіталу; – пошук потенційних можливостей для підвищення ефективності надання послуг; – розробка стратегії ціноутворення для виробленої продукції; – розробка планів щодо розподілу прибутку між фондами накопичення та споживання, включаючи перспективні, поточні та оперативні плани діяльності підприємства.	– пошук можливостей для збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та фінансової стійкості підприємства; – виконання фінансових зобов'язань перед іншими суб'єктами господарювання, бюджетом та банками; – забезпечення фінансових ресурсів для поточної виробничо-господарської діяльності; – мобілізація фінансових ресурсів у необхідному обсязі для фінансування виробничого та соціального розвитку, а також збільшення власного капіталу; – контроль за ефективним та цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів; – проведення оперативної та поточної фінансово-економічної діяльності для оптимізації рівня прибутковості та рентабельності господарської діяльності; – прогнозування та планування фінансового потенціалу.

Можемо зробити висновки, що впорядкована організаційна структура управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» є досить доцільною та раціональною, враховуючи вибудовані ланки структури, котрі охоплюють основні та суміжні функції в забезпеченні ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Далі проведемо аналіз ймовірності банкрутства ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за визначеними моделями діагностики. Модель І.Е. Альтмана є однією з перших моделей аналізу ймовірності банкрутства підприємства, яка ґрунтувалася на основі дискримінантного аналізу. Аналітична модель Альтмана являє собою алгоритм інтегральної оцінки загрози банкрутства неплатоспроможного підприємства, заснований на комплексному обліку найважливіших показників, що допомагають виявити кризовий фінансовий стан підприємства [46].

На думку І.Е.Альтмана, модель може передбачити в 94% випадків банкрутство фірми, у 95% – віднести корпорацію до банкрутів або не банкрутів, передбачити банкрутство досить точно за два роки наперед [46]. Модель прогнозування банкрутства Альтмана має такий вигляд [46]. (2.1) :

$$Z=0,717X_1+0,847X_2+3,107X_3+0,42X_4+0,995X_5 \quad (2.1)$$

де X_1 – відношення власного оборотного капіталу до загальної кількості активів;

X_2 – відношення нерозподіленого прибутку до загальної кількості активів;

X_3 – відношення прибутку до виплати відсотків до загальної кількості активів; X_4

– відношення власного капіталу до зобов'язань;

X_5 – відношення чистого доходу до загальної кількості активів.

Узагальнюючий показник Z може набувати значень у межах $[-14; +22]$, при цьому підприємства, для яких $Z > 2,9$, потрапляють у число фінансово стійких, підприємства, для яких $Z < 1,23$, перебувають у загрозі настання банкрутства в найближчі 2-3 роки, а інтервал $[1,23; 2,9]$ є зоною невизначеності [46].

Представимо розрахунок цієї моделі для ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – визначення ймовірності банкрутства ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» у період 2021-2023 рр. за моделлю І.Е. Альтмана

Показник	Рік		
	2021	2022	2023
X1	0,283	0,315	0,387
X2	0,168	0,210	0,274
X3	0,375	0,000	0,330
X4	0,106	0,140	0,203
X5	2,506	3,126	2,737
Z	3,801	4,148	4,220

Проведений аналіз визначення ймовірності банкрутства за моделлю І.Е. Альтмана свідчить про фінансово стійкий стан ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» за визначений період, показник перебуває вище норми у всі визначені роки, та має тенденцію до зростання, що говорить про те, що ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» є фінансово стійким.

Далі проведемо аналіз визначення ймовірності банкрутства ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за моделлю Гордона Спрінгейта.

Модель Гордона Спрінгейта була побудована в університеті Симона Фрейзера в 1978 році за допомогою покрокового дискримінантного аналізу методом, який розробив Е.І. Альтман у 1968 році. У процесі створення моделі з 19 фінансових коефіцієнтів, які вважалися найкращими, в остаточному варіанті залишилося тільки чотири. Точність цієї моделі є досить високою і становить понад 90% [47].

Загалом модель Спрінгейта має такий вигляд [47], (2.2):

$$Z=1,03X_1+3,07X_2+0,66X_3+0,4X_4 \quad (2.2)$$

де X_1 – відношення власного оборотного капіталу до загальної кількості активів; X_2 – відношення прибутку до виплати відсотків до загальної кількості активів;

X_3 —відношення прибутку до оподаткування до поточних зобов'язань; X_4 — відношення чистого доходу до загальної кількості активів.

Якщо для підприємства критерій $Z < 0,862$ у формулі (3.2), то підприємство – потенційний банкрут, якщо $Z > 2,451$, то загроза банкрутства мінімальна і підприємство є фінансово надійним [47].

Розрахунок інтегрального показника за моделлю Г. Спрінгейта представимо у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 – визначення ймовірності банкрутства ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» у період 2021-2023 рр. за моделлю Г. Спрінгейта

Показник	Рік		
	2021	2022	2023
X_1	0,928	0,964	0,971
X_2	0,611	0,762	0,995
X_3	0,102	0,051	0,106
X_4	1,008	1,257	1,100
Z	2,648	3,034	3,172

Проведений аналіз визначення ймовірності банкрутства за моделлю Г. Спрінгейта також свідчить про фінансово стійкий стан ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за визначений період, показник перебуває вище норми у всіх визначені роки, та має тенденцію до зростання, що говорить про те, що ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» є фінансово стійким. Далі проведемо розрахунок показника ймовірності банкрутства ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за моделлю О.Терещенка.

Розглянемо поширену в Україні для діагностики банкрутства підприємства модель О.Терещенка, яка має значні переваги над традиційними методиками: модель є зручною у застосуванні; розроблена з використанням вітчизняних статистичних даних; враховується сучасна міжнародна практика [48].

Модель О.Терещенка визначається за формулою [48], (2.3):

$$Z=1,5X_1+0,08X_2+10X_3+5X_4+0,3X_5+0,1X_6 \quad (2.3)$$

де X_1 – відношення чистого грошового потоку до зобов'язань; X_2 – відношення валюти балансу до зобов'язань;

X_3 – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів; X_4 – відношення прибутку до виручки;

X_5 – відношення виробничих запасів до виручки;

X_6 – оборотність основного капіталу (відношення виручки від реалізації до валюти балансу).

На основі отриманого результату здійснюється висновок про ймовірність банкрутства підприємства: якщо $Z > 2$, то банкрутство не загрожує; якщо $1 < Z < 2$, то фінансова стійкість порушена; якщо $0 < Z < 1$, то існує загроза банкрутства.

Тобто, коли $Z > 2$, то підприємство не погані довгострокові перспективи, а якщо $0 < Z < 1$ – банкрутство більш ніж ймовірне [48].

Розрахунок інтегрального показника за моделлю О. Терещенка представимо у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16 – Визначення ймовірності банкрутства ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА» у період 2021-2023 рр. за моделлю О. Терещенка

Показник	Рік		
	2021	2022	2023
X_1	0,010	0,499	-0,560
X_2	1,251	1,334	1,484
X_3	0,099	0,046	0,087
X_4	0,048	0,018	0,039
X_5	0,001	0,001	0,003
X_6	25,340	49,328	48,140
Z	3,879	6,341	5,158

Проведений аналіз визначення ймовірності банкрутства за моделлю О. Терещенка також свідчить про фінансову стійкість стану ТОВ «АГРОКАР

УКРАЇНА» за визначений період, показник перебуває суттєво вище норми у всі визначені роки, що говорить про те, що ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» є фінансово стійким.

І останньою моделлю для розрахунку ймовірності банкрутства розглянемо модель В.П.Мартиненка [61]суть якої полягає у розрахунку ймовірності банкрутства та використання шкали визначення ймовірності банкрутства [61].

$$Кй.б.=Кп.л.+3,33Ка.+5,71Кр.в.к. \quad (2.4)$$

де Кй.б.–коефіцієнт ймовірності банкрутства; Кп.л.

–коефіцієнт поточної ліквідності; Ка.–

коефіцієнт автономії;

Кр.в.к.–коефіцієнт рентабельності власного капіталу

Якщо значення коефіцієнту 6,0 та вище, то ймовірність банкрутства низька 5,99 – 5,30 – можлива, 5,29 – 3,49 – висока, 3,48 і нижче – дуже висока.

Представимо розрахунок моделі Мартиненка В.П. в таблиці 2.17

Таблиця 2.17– визначення ймовірності банкрутства ТОВ «АГРО КАР Україна» у період 2021-2023 рр. за моделлю В.П. Мартиненка

Показник	Рік		
	2021	2022	2023
Кп.л	1,2	1,271	1,428
Ка.	0,669	0,834	1,086
Кр.в.к.	1,496	1,982	1,525
Кй.б	3,317	4,087	4,039

Результати аналізу ймовірності банкрутства за моделлю В.П. Мартиненка значно відрізняються від результатів, котрі були отримані після аналізу інших моделей. Так, у 2021 році показник входив у межу дуже високої ймовірності банкрутства, він був менше 3,48, а саме – 3,317. У наступні роки ситуація стала краще, таку 2022 та 2023 роки значення показника становило 4,087 та 4,039 відповідно,

та все одно входить у значення коефіцієнту в проміжок 5,29–3,49, що говорить про високу ймовірність банкрутства.

Підведемо підсумки аналізу ймовірності банкрутства ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» у загальній таблиці 2.18.

Таблиця 2.18 – визначення ймовірності банкрутства ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» у період 2021-2023 рр.

Роки	Модель І.Е. Альтмана	Модель Г. Спрінгейта	Модель О. Терещенка	Модель В.П. Мартиненка
2021	3,801(2>2,9)	2,648(2>2,451)	3,879(2>2)	3,317(Кй.б.<3,49)
висновок	підприємство є фінансово стійким	підприємство є фінансово стійким	банкрутство не загрожує	ймовірність банкрутства дуже висока
2022	4,148(2>2,9)	3,034(2>2,451)	6,341(2>2)	4,087(5,29>Кй.б>3,49)
висновок	підприємство є фінансово стійким	підприємство є фінансово стійким	банкрутство не загрожує	ймовірність банкрутства висока
2023	4,22(2>2,9)	3,172(2>2,451)	5,58(2>2)	4,039(5,29>Кй.б>3,49)
висновок	підприємство є фінансово стійким	підприємство є фінансово стійким	банкрутство не загрожує	ймовірність банкрутства висока

Далі розрахуємо господарські можливості ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за розрахунком показника «EVA» розрахунки відобразимо в таблиці 2.18.

Показник EVA – економічна додана вартість, що одержується підприємством за визначений період виробничої діяльності (економічний прибуток), використовується для прийняття рішень, що стосуються питань підвищення ринкової вартості підприємства, впровадження нових технологій та виведення на ринок нових видів товарів чи послуг (тобто при проведенні інноваційної діяльності) [5]. Постійна позитивна величина показника EVA свідчить про збільшення вартості підприємства, тоді як негативна – про її зниження [5].

Таблиця 2.19 Розрахунок показника EVA для ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за період 2021-2023 рр.

Показник	РІК		
	2021	2022	2023
NOPAT(тис грн)	5950	15955	15031
WACC	18,11%	22,88%	19,75%
IC(тис грн)	32762	44993	60856
EVA(тис грн)	17,057	5658,6	3011,43

Розрахувавши показник EVA для ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за визначений період, можемо зробити висновки про приріст ринкової вартості підприємства над балансовою вартістю чистих активів. Показник характеризує правильність регулювання діяльності підприємства, та збільшення ефективності використання власного капіталу.

Загалом показники ефективності діяльності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» свідчать та підтверджують можливість підприємства ефективно використовувати фінансовий потенціал задля забезпечення сталого розвитку.

АГРО КАР УКРАЇНА не є виробничим підприємством, тому не наносить суттєвої шкоди навколишньому середовищу. Проте, як і будь-який суб'єкт, у процесі своєї діяльності використовує обмежені економічні ресурси, формує відходи та транспортні викиди. Саме тому у Підприємства запроваджуються енергозберігаючі технології.

Основними напрямками зменшення шкоди навколишньому середовищу підприємства є [45]:

- мінімізація викиду шкідливих речовин у повітря транспортом, що використовується у процесі діяльності підприємства та реалізується споживачам;
- запровадження енергозберігаючих технологій та практик раціонального використання різних джерел енергії та інших ресурсів;
- сортування сміття та управління відходами;
- озеленення територій.

Також ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» варто покращувати соціальний аспект діяльності підприємства, політику підприємства в жепередбачас забезпечення

рівних прав для усіх робітників, рівні можливості для роботи та розвитку [45].

Працівники підприємства походять навчання на спеціальних курсах для підтримки рівня кваліфікації у сфері сільського господарства. Також компанія забезпечує своїм співробітникам гідну оплату праці, а також діє система заохочень та премій за результатами роботи працівників [45].

Додатково ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» може розглянути запровадження надання соціального пакету для робітників, також варто розглянути можливість розвитку програми корпоративної соціальної відповідальності, також розглянути співпрацю з місцевими громадами задля допомоги у вирішенні актуальних соціальних проблем регіону.

ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» надає у регіоні 50+ робочих місць за проаналізований період, також за визначений період було сплачено 59 222 тисяч гривень податків у Державний бюджет України [45].

Для оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» засобами таксономічного аналізу варто сформувати інформаційну базу параметрів, котрі будуть використовуватись у подальшому аналізі.

Інформаційну базу будуємо на основі [60], до неї віднесемо наступні ознаки: коефіцієнт самофінансування; коефіцієнт абсолютної ліквідності; коефіцієнт швидкої ліквідності; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт фінансової залежності

(напруженості); коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт ефективності використання активів; коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами; рентабельність власного капіталу; рентабельність активів; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); витрати; зобов'язання; чистий прибуток.

Завдяки використанню таксономічного аналізу в оцінці ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» проводиться моніторинг фінансової діяльності та визначення інтегрального показника рівня фінансового стану підприємства. Таксономічний аналіз дасть можливість

відобразити інформацію про сучасний стан та можливості розвитку підприємства.

Дані інформаційної бази для розрахунку таксономічного показника рівня управління фінансового потенціалу підприємства наведені в таблиці 2.20.

Таблиця 2.20 – Вихідні дані для проведення таксономічного аналізу ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА»

Показник	Роки		
	2021	2022	2023
1 коефіцієнтсамофінансування	0,69	0,75	0,72
2 коефіцієнтабсолютноїліквідності	0,01	0,26	0,0001
3 коефіцієнтшвидкоїліквідності	0,22	0,62	0,23
4 коефіцієнтпоточноїліквідності	1,15	1,27	1,43
5 коефіцієнтфінансовоїзалежності (напруженості)	0,799	0,75	0,674
6 коефіцієнтфінансовоїнезалежності	0,201	0,25	0,326
7 коефіцієнтєфективностівикористання активів	0,2131	0,3139	0,2586
8 коефіцієнтзабезпеченостівласними оборотними засобами	0,113	0,199	0,285
9 рентабельністьвласногокапіталу	0,2619	0,3472	0,267
10 рентабельністьактивів	0,0526	0,087	0,0871
11 чистий дохід від реалізації продукції(товарів,робіт,послуг),тисгрн	378094	536742	492381
12 витрати,тисгрн	66885	60210	77366
13 зобов'язання,тисгрн	117346	125828	118159
14 чистийприбуток,тисгрн	7899	14853	15587

Далі проведемо нормування матриці спостережень за допомогою розрахунку середнього значення по стовпцю та відхилення заданого від середнього. Отримані результати відобразимо в таблиці 2.21.

Далі відобразимо нормовану матрицю в таблиці 2.22. За показник вектор-еталон оберемо нормовані значення високого рівня фінансового потенціалу підприємства та обираємо «найкращі» показники у ознаках 11-14, де 11 та 14 ознака є стимулятором, тобто ми вибираємо найвище значення, а 12 та 13 – дестимулятором, у цьому випадку ми вибираємо мінімальне значення.

Таблиця 2.21 – Показники середніх значень для нормування матриці спостережень

Значення	Показники фінансового потенціалу													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
середнє значення	0,85	0,30	0,60	1,13	0,86	0,51	0,51	0,45	0,54	0,27	684,89	261,06	347,05	113,05
середнє квадратичне відхилення	0,13	0,24	0,30	0,19	0,13	0,26	0,25	0,26	0,25	0,20	473131,39	68258,81	120158,06	13131,77
нормовані значення високого рівня фінансового потенціалу	>1	>0,2	>0,8	>2	<0,3	>0,5	>1,6	>0,1	>0,15	>0,1	n>	<n	<n	n>

Таблиця 2.22 – Нормована матриця

Роки	Показники фінансового потенціалу													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2021	-1,21	-1,20	-1,24	-0,09	-0,47	-1,21	-1,18	-1,30	-1,11	-1,11	-0,80	-0,98	-0,97	-0,59
2022	-0,75	-0,17	-0,07	-0,72	-0,85	-1,01	-0,78	-0,96	-0,77	-0,94	-1,13	-0,88	-1,04	-1,12
2023	-0,98	-1,24	-1,21	-1,57	-1,43	-0,72	-1,00	-0,63	-1,09	-0,94	-1,04	-1,13	-0,98	-1,18
вектор-еталон	1	0,2	0,8	2	0,3	0,5	1,6	0,1	0,15	0,1	-0,80	-1,13	-1,04	-0,59

Показники відстані між вектором-еталоном та елементами нормованої матриці, а також проміжні показники та показники загального рівня розвитку відобразимо в таблиці 2.23.

Таблиця 2.23 – Рівень розвитку управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА»

Роки	Відстань між елементами нормованої матриці та вектором еталоном	Проміжний рівень розвитку	Рівень розвитку
2021	3,2478	0,2684	0,7316
2022	2,8397	0,1730	0,8270
2023	8,3334	0,1979	0,8021

Середня відстань до вектора-еталона становить 4,807, а стандартне відхилення вектора-еталона - 6,246. Максимальна відстань між елементами матриці та вектором-еталоном становить 8,33. Індикатор рівня розвитку ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА» має відносно стабільну динаміку, збільшившись до 0,277 у 2022 році. Індикатор рівня розвитку управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРОКАРУКРАЇНА» збільшився з 0,732 до 0,827 у 2021 р. У 2023 р. індикатор рівня розвитку управління фінансовим потенціалом ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА» суттєво знизився до 0,802, але він все ще є якісним та високим показником. Загалом індикатор розвитку ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА» демонструє схожі характеристики з тими, що були виявлені при визначенні інших індикаторів ефективності, з підвищенням якості та позитивним напрямком у 2022 році, але у 2023 році індикатор демонстрував постійне зниження до рівня 2021 року.

Висновки до другого розділу

Дослідження показників діяльності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» у період 2021-2023 років дозволило зробити кілька висновків.

Компанія має проблеми зі зношеністю основних засобів, а результати розрахунків фондівіддачі та фондомісткості є досить низькими.

Кадрова ситуація в компанії стабільна, плинність кадрів знаходиться на досить низькому рівні. Це свідчить про якісну кадрову політику компанії та ефективну систему мотивації та утримання працівників на ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА». Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства свідчить про опосередковану здатність підприємства своєчасно та оперативно погашати свої борги. Аналіз фінансової стійкості компанії виявляє певні проблеми у компанії з ряду показників, але основним позитивним висновком є те, що всі показники мають тенденцію до зростання, а коефіцієнт фінансового левериджу має тенденцію до зменшення, що є позитивним в даному випадку. Компанія не є найбільш фінансово стійкою, але всі показники зростають і мають тенденцію до стабілізації.

Аналіз рентабельності підприємства свідчить про ефективне функціонування підприємства в аналізованому періоді. Значення рентабельності не є високим.

Проте основними показниками є стабільність та тенденція до зростання показників, що свідчить про те, що ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» впевнено йде правильним шляхом.

Модель визначення ймовірності банкрутства І.Е. Альтмана, модель Г. Спрінгей та модель О. Терещенка показує, що фінансовий стан ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» є стійким.

Показники ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за досліджуваний період є вищими за норму за всі наведені роки та мають тенденцію до зростання за всіма моделями, що свідчить про те, що ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» є фінансово

стійким.

Результати аналізу ймовірності банкрутства за моделлю В.П. Мартиренка суттєво відрізняються від результатів аналізу за іншими моделями: у 2021 році показник знаходиться в діапазоні дуже високої ймовірності банкрутства; у 2022 та 2023 роках значення показника становить 4,087, що свідчить про високу ймовірність банкрутства;

Показник EVA за визначений період ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» свідчить про перевищення ринкової вартості компанії над балансовою вартістю її чистих активів. Цей показник характеризує правильність регулювання діяльності компанії та підвищення ефективності використання капіталу.

Визначення рівня розвитку управління фінансовим потенціалом підприємства методом класифікаційного аналізу демонструє аналогічні характеристики, що спостерігаються при визначенні інших показників ефективності: у 2022 році якість покращилася та має позитивну динаміку, проте у 2023 році показник демонструє певний спад до рівня 2021 року.

3 Напрями підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства

3.1 Проблеми управління фінансовим потенціалом підприємства та шляхи їх вирішення в сучасних умовах

Сьогоднішні умови функціонування підприємства в Україні базуються на переліку проблем контрі постають у процесі діяльності. Період нестабільності в країні сильно впливає на проблематику функціонування підприємств, вирішення проблем ефективності діяльності, у тому числі на підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом [50].

Критичне становище української економіки триває, а повномасштабне вторгнення Росії в Україну призвело до низки проблем в економіці, руйнування ланцюгів постачання, економічних домовленостей та стабільного виживання компаній у різних галузях економіки.

Для українського аграрного ринку військове вторгнення Російської Федерації проти України призвело до значного скорочення можливостей експорту продукції, знищення та захоплення великої кількості сільськогосподарських земель, руйнування сільськогосподарських ферм разом з технікою, вивезення окупантами сільськогосподарської техніки з тимчасово окупованих територій на територію Російської Федерації, що призвело до банкрутства низки сільськогосподарських підприємств та призвело до серйозних проблем у цій частині української економіки.

Тому, враховуючи сучасний стан функціонування підприємств, підвищення їх фінансової стійкості, підвищення ефективності використання ресурсів та покращення показників діяльності є серйозними запоруками їх присутності на ринку, а ці умови залежать, в тому числі, від покращення використання їх фінансового потенціалу.

Поліпшення фінансового потенціалу підприємств дозволяє їм ефективно використовувати свої ресурси і гарантує їх стійкість перед обличчям зовнішніх і внутрішніх факторів, які можуть перешкоджати нормальному розвитку їх бізнесу.

Зовнішні та внутрішні фактори, що спричиняють фінансові кризи на підприємствах, є ключовими елементами, які необхідно розуміти для ефективного функціонування та здатності адаптуватися на найскладніших етапах. Перелік основних зовнішніх та внутрішніх факторів, що спричиняють фінансові кризи, наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Зовнішні та внутрішні фактори, що спричиняють фінансові кризи в компаніях

Зовнішні(екзогенні)	Внутрішні(ендогенні)
політична нестабільність.	низькийрівеньуправління
зростаннямонополіїнаринку	простої виробничих потужностей
нестабільністьфінансовогота валютного ринків	низькапродуктивністьпраціробітників
нестабільністьподатковогозаконодавства	низькийрівеньмаркетингу
стрімке підвищення рівня інфляції	низькийрівеньорганізаційноїструктури
падіннякон'юнктуривекономіцівцілому	відсутністьстратегіїрозвиткупідприємства
підвищенняконкуренціїнаринкуабо криза окремої галузі	неправильнефінансовепланування

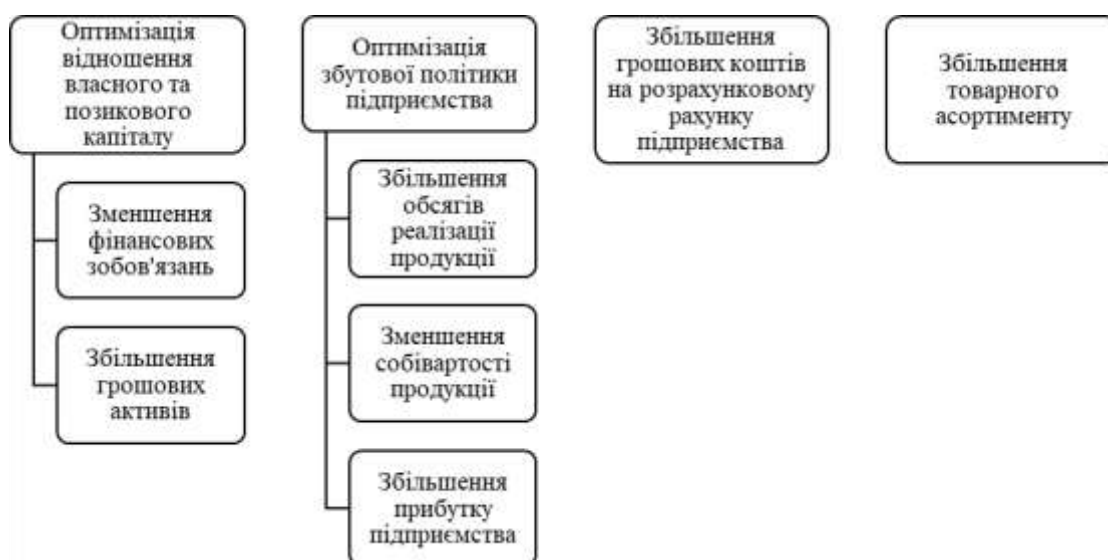

Рисунок 3.1 – Напрямки управлінського впливу покращення фінансового потенціалу підприємства

Розглянемо напрями управлінського впливу покращення фінансового потенціалу та охарактеризуємо їхні вигоди для ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» у таблиці 3.2.

Таблиці 3.2–Напрями покращення управління фінансовим потенціалом ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА»

Напрямок	Переваги	Умови втілення
оптимізація співвідношення між власним та залученим капіталом підприємства	забезпечує мінімізацію фінансового ризику при одночасному досягненні максимальної прибутковості власного капіталу. оптимізація ліквідності підприємства досягається шляхом проведення оперативних заходів, спрямованих на зменшення фінансових зобов'язань та збільшення грошових	оптимізація відношення здійснюється за умови покращення обох показників, таким чином, зменшення фінансових зобов'язань можна отримати шляхом таких дій: зменшення суми постійних витрат; скорочення рівня умовно-змінних витрат; продовження строків кредиторської заборгованості за товарними операціями; оптимізація платежів дивідендів та відсотків
	активів, які покривають ці зобов'язання	інша умова-збільшення обсягу грошових активів, цей результат можна досягти шляхом наступних кроків: відтермінування виплат дивідендів та відсотків.
покращення збутової політики	ефективна стратегія продажу товарів та послуг призведе до зростання обсягів продажу, що створить сприятливі умови для подолання фінансово-економічних труднощів підприємства	активізація роботи напрямку маркетингу з метою просування продукції та впізнаваності бренду. підвищення конкурентоспроможності можливе через оптимізацію собівартості продукції, використовуючи нові технології та обладнання.
надання пріоритету нагромадженню грошових резервів на розрахунковому рахунку	дозволяє збільшити коефіцієнт абсолютної ліквідності та надає можливість підприємству отримувати довгострокові та короткострокові кредити в банку для фінансування поточних потреб.	збільшення грошових резервів можливе шляхом реалізації надлишкових активів
оптимізації витрат на здійснення діяльності	впровадження оптимізаційних заходів забезпечить підвищення прибутковості компанії, також економія може бути перенаправлена на інвестиції в розвиток та інновації, або ж розширення діяльності інвестиції створює умови стабільності під час кризових подій.	цей напрям може здійснюватись за наступними кроками: удосконалення ланцюгів поставок, зменшення витрат ресурсів та оптимізація робочих процесів. переговори з постачальниками щодо кращих умов кредитування, об'єднання закупівель для отримання об'ємних знижок. .

З таблиці можна виділити два пріоритети ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»: вдосконалення збутової політики шляхом розширення ринку збуту у вигляді відкриття представництв у нових регіонах України. Розширення ринку збуту та відкриття представництва в перспективному регіоні є також вирішенням проблеми покращення потенційного фінансового менеджменту ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА». Нові регіони дозволять компанії збільшити продажі та розширити клієнтську базу, а посилення присутності на ринку не тільки підвищить впізнаваність та репутацію бренду, але й допоможе говорити про аспекти довіри та якості.

Аспекти довіри та якості говорять самі за себе.

Та другим, пріоритетним шляхом для ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» покращення фінансового потенціалу підприємства може бути оптимізація витрат на здійснення діяльності. Фінансовий стан підприємства не може бути стійким, якщо воно не отримує прибутку в необхідному обсязі, що забезпечує потрібне збільшення фінансових ресурсів для зміцнення матеріально-технічної бази підприємства та його соціальної сфери.

Впровадження фінансового лізингу як форми отримання товарів, що забезпечить розвантажити одноразові витрати та провести оптимізацію можливостей на ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» стане кроком до збільшення рентабельності продажів та продукції, додатковий прибуток здатний забезпечити збільшення фінансового потенціалу підприємства та наростити показники фінансової стійкості.

Враховуючи специфіку галузі діяльності підприємства, показники рентабельності продажу та продукції знаходяться на рівні 6%, проте враховуючи проаналізовані нами показники діяльності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» можемо згадати динаміки показників рентабельності продукції та продажу за період 2021-2023 року у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Рентабельність продукції та продажу ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки		
	2021	2022	2023
рентабельність продажів, %	2,09%	2,77%	3,17%
рентабельність продукції, %	2,35%	3,01%	3,68%

Тому ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» слід розглянути заходи щодо підвищення рентабельності своїх продажів і продукції шляхом впровадження фінансового лізингу.

Беручи до уваги одну з найважливіших характеристик підприємства - його фінансовий потенціал – необхідно.

Регулярно та ґрунтовно оцінювати, використовуючи різні методи, прийоми та аналітичні методики. Це дозволить провести критичний аналіз фінансових результатів підприємства як у статичному розрізі за конкретний період, так і в динаміці протягом ряду періодів. Такий підхід допоможе виявити основні проблеми у фінансовій діяльності та розробити ефективні стратегії для оптимізації використання фінансових ресурсів та їх раціонального розподілу.

3.2 Удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства

Ідентифікований низький рівень рентабельності продажів підприємства пропонується вирішити впровадженням нової форми отримання товарів – лізингові операції.

Далі розглянемо доцільність придбання колісного трактора німецького виробника «Fendt 900 Vario». Ціна придбання колісного трактора «Fendt 900 Vario» становить 280000 євро, у переводі на гривню це становитиме 10794530

гривень.

Розглядаючи можливість придбання цієї техніки у лізинг варто розглянути ринок лізингових послуг у країні-виробника – Німеччині. Ринок лізингових послуг Німеччини представлених 29 суб'єктами, частина яких (7) входять у Німецьку асоціацію лізингодавців, котра охоплює понад 70% ринку лізингових послуг країни.

Серед пропозицій у лізингових послугах від німецьких банків оберемо пропозицію KfW Group пропозиція якого полягає в обов'язковому першому внеску розміром у 10%, зі сторок лізингу до 7 років та зі ставкою в 7%.

Серед видів лізингу було обрано фінансовий лізинг, тому що ця форма передбачає перехід об'єкта лізингу у власність ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» після сплати певних відсоткових платежів. Цей вид лізингу передбачає передачу об'єкту в користування на певний термін за узгодженою оплатою, у якій амортизаціябуденебільше60%.Уперерахункуякщоцінана «Fendt900Vario»становить10794530 гривень та термін амортизації складає 5 років, лізингова компанія укладе угоду на три роки: $10794530 \text{ грн} / 5 \text{ років} * 3 \text{ роки} = 6476718$ Це буде сума вартості 60% амортизації.

Тобто, сума лізингу складатиме 6476718 гривень, з цієї суми ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» одразу сплачуватиме 25% авансу, а далі-12% річних відсуми залишку.

Далі проведемо розрахунки платежів, котрі має здійснити ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА» у таблицях 3.4 та 3.5.

Далі для порівняння ефективності розглянемо варіант із взяттям кредиту ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА»для придбання колісного трактора «Fendt 900 Vario».

У 2023 році кредитування агросектору комерційними банками відбувалось за ставкою 32% річних, тож візьмемо до розгляду кредит на суму 10794530 грнна 5 років під 32% річних.

Таблиця 3.4 – Графік погашення лізингових платежів при придбанні колісного трактора «Fendt 900 Vario» ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА»

Квартали	Залишок на початок кварталу, грн	+3% за квартал	Щоквартальник платіж, грн	Залишок на кінець кварталу, грн
2023				
1 квартал	4857538,50	5003264,66	487998,45	4515266,21
2 квартал	4515266,21	4650724,19	487998,45	4162725,75
3 квартал	4162725,75	4287607,52	487998,45	3799609,07
4 квартал	3799609,07	3913597,34	487998,45	3425598,89
2024				
1 квартал	3425598,89	3528366,86	487998,45	3040368,41
2 квартал	3040368,41	3131579,46	487998,45	2643581,02
3 квартал	2643581,02	2722888,45	487998,45	2234890,00
4 квартал	2234890,00	2301936,70	487998,45	1813938,25
2025				
1 квартал	1813938,25	1868356,40	487998,45	1380357,95
2 квартал	1380357,95	1421768,69	487998,45	933770,24
3 квартал	933770,24	961783,35	487998,45	473784,90
4 квартал	473784,90	487998,45	487998,45	0,00

Таблиця 3.5 – Графік погашення залишкової вартості колісного трактора «Fendt 900 Vario» ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА»

Квартали	Залишок на початок кварталу, грн	+3% за квартал	Щоквартальник платіж, грн	Залишок на кінець кварталу, грн
2026				
1 квартал	4317812,00	4447346,36	615099,91	3832246,46
2 квартал	3832246,46	3947213,85	615099,91	3332113,94
3 квартал	3332113,94	3432077,36	615099,91	2816977,46
4 квартал	2816977,46	2901486,78	615099,91	2286386,88
2027				
1 квартал	2286386,88	2354978,48	615099,91	1739878,58
2 квартал	1739878,58	1792074,93	615099,91	1176975,03
3 квартал	1176975,03	1212284,28	615099,91	597184,38
4 квартал	597184,38	615099,91	615099,91	0,00

Розглянемо графік погашення платежів ТОВ «АГРОКАР УКРАЇНА» за кредитом у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Графік погашення кредиту на колісного трактора «Fendt 900 Vario» ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА»

Квартали	Залишокнапочаток кварталу, грн	+3%заквартал	Щоквартальник платіж, грн	Залишокнакінець кварталу, грн
2023				
1квартал	10794530,00	11658092,40	1079890,55	10578201,85
2квартал	10578201,85	11424458,00	1079890,55	10344567,46
3квартал	10344567,46	11172132,85	1079890,55	10092242,31
4квартал	10092242,31	10899621,69	1079890,55	9819731,15
2024				
1квартал	9819731,15	10605309,64	1079890,55	9525419,10
2квартал	9525419,10	10287452,62	1079890,55	9207562,08
3квартал	9207562,08	9944167,04	1079890,55	8864276,50
4квартал	8864276,50	9573418,62	1079890,55	8493528,07
2025				
1квартал	8493528,07	9173010,32	1079890,55	8093119,77
2квартал	8093119,77	8740569,36	1079890,55	7660678,81
3квартал	7660678,81	8273533,11	1079890,55	7193642,57
4квартал	7193642,57	7769133,98	1079890,55	6689243,43
2026				
1квартал	6689243,43	7224382,90	1079890,55	6144492,36
2квартал	6144492,36	6636051,75	1079890,55	5556161,20
3квартал	5556161,20	6000654,10	1079890,55	4920763,55
4квартал	4920763,55	5314424,64	1079890,55	4234534,09
2027				
1квартал	4234534,09	4268410,36	1079890,55	3188519,82
2квартал	3188519,82	3214027,98	1079890,55	2134137,43
3квартал	2134137,43	2151210,53	1079890,55	1071319,99
4квартал	1071319,99	1079890,55	1079890,55	0,00

Проаналізувавши обидва варіанти придбання колісного трактора «Fendt 900 Vario», розглянемо порівняння у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Порівняння показників від придбання колісного трактора «Fendt 900 Vario» на умовах лізингу та кредиту на підприємстві ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА», у гривнях

Показник	Лізинг	Кредит
щоквартальний платіж з 2023 по 2025 рр.	487998,45	1079890,55
щоквартальний платіж з 2026 по 2027 рр.	615099,91	1079890,55
аванс	1619179,5	-
загальна сума виплат.	12395960,12	21597810,91
переплата по %	1601430,12	10803280,91
переплата у %	14,84%	100,08%

Після проведення порівняння спостерігаємо вигоду в варіанті лізингу,

переплата по лізингу буде на 14,84%, тоді як по кредиту цілих 100%. У абсолютних показниках різниця між переплатами становить 9 201 850,79 гривень, саме ця сума буде зекономлена, якщо підприємство придбає товар у лізинг. Проаналізувавши дані сільськогосподарського сектору України за 2023 рік, можемо визначити, що одним з найбільших регіонів по сільськогосподарських посівних площах є Кіровоградська область, вона є четвертою у списку областей України, проте вибір для відкриття представництва зроблений саме на цьому регіоні. Представництво у Полтавській області уже в наявності підприємства, Дніпропетровська область несе високі військові ризики внаслідок близького розташування до лінії зіткнення.

Таблиця 3.8 – Площі культур сільськогосподарських під урожай за регіонами України.

Регіон	Господарства усіх категорій (тис.га)	У % до 2022 року	Підприємства (тис.га)	У % до 2022 року	Господарства населення (тис.га)	У % до 2022 року
Україна	23404,6	-17,55%	16433,2	-17,88%	6971,4	-16,78%
Дніпропетровська	1943,4	-1,44%	1322,5	0,58%	620,9	-5,48%
Одеська	1849,1	0,41%	1333,3	0,60%	515,8	-0,10%
Полтавська	1730,7	-0,08%	1312,5	-0,14%	418,2	0,14%
Кіровоградська	1719,5	0,84%	1205,1	0,27%	514,4	2,21%
Вінницька	1631,5	-1,31%	1210,6	-1,74%	420,9	-0,02%
Миколаївська	1300,6	-18,76%	903,4	-14,39%	397,2	-27,20%
Чернігівська	1231,8	-8,99%	1041,8	-9,48%	190,0	-6,22%
Хмельницька	1216,8	0,97%	955,6	1,21%	261,2	0,11%
Черкаська	1214,0	-0,30%	932,0	-0,30%	282,0	-0,32%
Київська	1192,3	0,05%	930,6	0,73%	261,7	-2,28%
Сумська	1141,4	-5,64%	960,6	-5,18%	180,8	-7,99%
Житомирська	1140,4	-1,15%	789,1	2,47%	351,3	-8,42%
Харківська	1047,6	-42,54%	804,8	-40,27%	242,8	-48,97%
Тернопільська	851,8	1,32%	605,1	2,07%	246,7	-0,48%
Львівська	746,0	5,62%	425,0	8,34%	321,0	2,23%
Рівненська	623,7	0,76%	330,3	1,35%	293,4	0,10%
Волинська	613,0	0,21%	305,3	1,36%	307,7	-0,90%
Запорізька	610,7	-64,32%	294,9	-76,02%	315,8	-34,48%
Донецька	391,6	-62,38%	283,6	-61,19%	108,0	-65,18%
Івано-Франківська	388,5	1,33%	189,1	3,11%	199,4	-0,30%
Чернівецька	309,2	0,39%	111,1	-0,36%	198,1	0,81%
Луганська	193,1	-77,44%	11,3	-98,31%	181,8	-2,42%
Закарпатська	185,7	6,85%	43,4	22,60%	142,3	2,82%
Херсонська	-	-	132,2	-85,47%	-	-

Також важливим фактором є динаміка збільшення площі земель у Кіровоградській області, так у 2023 році порівняно з 2022 роком кількість гектарів землі збільшилась на 0,84%, що на фоні зменшення площі земель в інших регіонах підтверджує позитивну тенденцію.

Забезпеченість технікою для здійснення діяльності, а саме тракторами та комбайнами Кіровоградської області та України в цілому продемонструємо у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9–Забезпеченість сільськогосподарською технікою регіону

Регіон	Рік		
	2021	2022	2023
Трактори, шт			
Україна	132706	134595	136840
Кіровоградська область	9648	10003	10394
частка	7,27%	7,43%	75,96%
Комбайни, шт			
Україна	34977	35292	35678
Кіровоградська область	2649	2721	2783
частка	7,57%	7,71%	7,80%

Відкриття філії у Кіровоградській області буде відбуватись у наступні етапи:

1 Етап: Придбання земельної ділянки із будівлею з метою організації складського приміщення, території для ремонту та майстерні.

2 Етап: Проведення ремонтних робіт з метою приведення приміщень у належний стан для організації діяльності.

3 Етап Здійснення найму персоналу: адміністративний – 2 чол., продажу техніки – 3 чол., продажу запчастин – 2 чол., центр сервісного обслуговування – 5 чол., складський – 2 чол.

4 Етап: Юридичний та документальний супровід проєкту.

Далі продемонструємо структуру витрат на матеріали та сировину для відкриття філії у Кіровоградській області у таблиці 3.10.

Таблиця 3.10 – Структура витрат на матеріали для відкриття нової філії підприємства.

Елементструктури витрат	Кількість, шт	Ціна за 1 шт., грн	Ціна, грн
1 земельна ділянка площею 1,25 га збудованою площею 1010 м ²	1		10500000
2 асфальтування окремих ділянок території			150000
3 токарне обладнання	4	55000	220000
4 фрезерне обладнання	3	45000	135000
5 зварювальне обладнання	2	75000	150000
6 автомобіль Volkswagen Transporter T5	2	600000	1200000
7 фарба для пофарбування приміщень	400	800	320000
8 шпалери для оздоблення адміністративного приміщення	15	1200	18000
9 лінолеум для облаштування підлоги приміщень	180	200	36000
10 вікна	20	4500	90000
11 двері вхідні	4	12000	48000
12 двері в середині приміщень	10	4000	40000
13 столи	14	2000	28000
14 шафи	5	2500	12500
15 стільці	45	800	36000
16 ноутбук	8	16000	128000
17 принтер	1	8000	8000
18 сейф	1	35000	35000
19 канцелярські приналежності	120	100	12000
Всього з ПДВ, грн			13166500

Загалом можемо виокремити основні пункти витрат на реалізацію проєкту відкриття нового представництва підприємства у Кіровоградській області. Головною статтею витрат стане придбання території та будинку для реалізації діяльності, проаналізувавши ринок, можемо визначити, що це обійдеться для підприємства у суму 10 500 000 грн.

Також важливою частиною витрат стане ремонт приміщення, купівля устаткування та ремонт окремих ділянок на території, так, для асфальтування

певних ділянок прийдеться витратити близько 1500000 грн.

Далі розрахуємо витрати на відкриття та початок діяльності Кіровоградського філіалу ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» у таблиці 3.11.

Таблиця 3.11 – Витрати на відкриття та початок діяльності філіалу

Витрати	Сума, грн
прямі витрати, грн	
матеріали	13683800
паливо та енергія:	
бензин	80000
електроенергія	32000
Заробіт на платаробітників(12)	140000
ЄСВ	30800
витрати на утримання і експлуатацію обладнання (автомобіль)	8000
амортизація автомобіля	14820
амортизація обладнання	8472
всього прямих витрати	13997892
непрямі витрати, грн	
адміністративні витрати:	
заробіт на плату керуючого ремонтом та встановленням обладнання	42000
ЄСВ	9240
витрати на збут:	
доставка необхідних матеріалів та обладнання	62800
водій	8000
ЄСВ	1760
всього непрямих витрати	123800
всього витрат	14121692

Розрахуйте очікуваний дохід, проаналізувавши всі витрати (14121692 грн.), понесені на відкриття та налагодження роботи представництва в Кіровоградській області.

Розрахувати показники доходу від реалізації тракторів та комбайнів, які є основними продуктами діяльності компанії. Дослідження базується на аналізі відділу маркетингу, який визначає обсяг ринку, регіональні частки та середньозважену частку, яку займає компанія в процесі своєї діяльності, дані та

розрахунки якого представлено в таблиці 3.12.

Таблиця 3.12-Прогноз для Кіровоградської області на період 2023-2028

рр.

План реалізацій	Рік					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Трактори						
місткість ринку, шт	2300	2340	2430	2510	2550	2600
частка регіону, %	7,60%	7,60%	7,60%	7,60%	7,60%	7,60%
місткість ринку регіону, шт	175	178	185	191	194	198
частка ринку підприємства, %	11%	13%	17%	21%	25%	29%
обсяг реалізації, шт.	19	23	31	40	48	57
витрати на придбання техніки, грн	76912000	92476800	125582400	16023800	193800000	229216000
маржа, %	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%
дохід реалізації одиниці, грн	4244 000	4244 000	4244 000	4244 000	4244 000	4244 000
дохід від реалізації загальний, грн	81603632	98117885	133242926	170012942	205621800	243198176
Комбайни						
місткість ринку, шт	520	545	590	620	650	690
частка регіону, %	7,80%	7,80%	7,80%	7,80%	7,80%	7,80%
місткість ринку регіону	41	43	46	48	51	54
частка ринку підприємства, %	10%	12%	17%	22%	27%	32%
обсяг реалізації, шт	4	5	8	11	14	17
витрати на придбання техніки, грн	19063200	23975640	36769980	50004240	64338300	80945280
маржа, %	5,20%	5,20%	5,20%	5,20%	5,20%	5,20%
дохід реалізації одиниці, грн	4944 400	4944 400	4944 400	4944 400	4944 400	4944 400
дохід від реалізації загальний, грн	20054486	25222373	38682019	52604460	67683892	85154435
разом дохід від реалізації тракторів та комбайнів, грн	101658118	123340258	171924945	222617403	273305692	328352611

Виходячи із розрахунків у таблиці 3.12, представництво у Кіровоградській області буде стимулювати обсяг реалізації товару до збільшення, відповідно із збільшенням показників доходу ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА».

3.3 Оцінка ефективності впровадження запропонованих заходів з управління фінансовим потенціалом

Проведення методу поставок техніки за рахунок фінансового лізингу на ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» забезпечить скорочення витрат упродовж довгого терміну та надасть можливість для збільшення фінансового потенціалу підприємства.

За результатами дослідження лише по одному найменуванню товару спостерігається, що витрати за період у наступних 5 років зменшаться та становить 9201 850,79 гривень, або ж на 1 840 370,16 гривень за рік.

Проведемо розрахунки як вплине це зменшення витрат на зростання основних показників ефективності діяльності ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» у таблиці 3.13.

Таблиця 3.13–Прогноз фінансових результатів діяльності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» у 2023 році методом екстраполяції

Показник	2022	2023	Темп росту 2023 до 2022	Прогнозу 2023
чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис грн	536 742	492 381	-8,26%	451 686,38
собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис грн	493 911	423 733	-14,21%	363 526,33
валовий: прибуток (збиток), тис грн	42 831	68 648	60,28%	88 160,04
інші операційні доходи, тис грн	31 247	21 901	-29,91%	15 350,40
адміністративні витрати, тис грн	16 989	14 398	-15,25%	12 202,15
витрати на збут, тис грн	20 774	22 507	8,34%	24 384,57
інші операційні витрати, тис грн	17 066	33 959	98,99%	67 573,75
фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток), тис грн	19 249	19 685	2,27%	-650,04
інші доходи, тис грн	373	556	49,06%	828,78
фінансові витрати, тис грн	1 496	1 232	-17,65%	1 014,59
фінансовий результат до оподаткування, тис грн	18 126	19 009	4,87%	-835,85
витрати (дохід) з податку на прибуток, тис грн	3 273	3 422	4,55%	3 577,78
чистий фінансовий результат, тис грн	14 853	15 587	4,94%	-835,85

Відбувається зниження чистого доходу, який становитиме 451 686 тисяч гривень, також виростуть інші операційні витрати до показника в 67 573 тисяч гривень, через що підприємство у фінальному результаті отримає збиток у сумі 835 тисяч гривень. Варто далі зауважити, що за умови переходу підприємства на схему лізингу при покупці хочаб одної одиниці товару наприкладі колісного трактора «Fendt900Vario» фінансові витрати ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» матимуть скорочення на 1 840 тисяч гривень на кожні 10 794 тисячі гривень придбаних активів підприємством.

Наведемо приклад фінансового результату ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» з урахуванням запровадження покупки техніки у лізинг у таблиці 3.14.

Таблиця 3.14 – Прогноз фінансових результатів ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» в 2023 році з урахуванням пропозицій запровадження покупки техніки у лізинг

Показники	Прогноз2023	Прогнозз урахуванням заходів 2023
чистий дохід від реалізації продукції(товарів,робіт,послуг),тисгрн	451686,38	451686,38
собівартість реалізованої продукції(товарів,робіт,послуг),тисгрн	363526,33	361686,33
валовий:прибуток(збиток),тисгрн	88160,04	90000,04
іншіопераційнідоходи,тисгрн	15350,40	15350,40
адміністративнівитрати,тисгрн	12202,15	12202,15
витратиназбут,тисгрн	24384,57	24384,57
іншіопераційнівитрати,тисгрн	67573,75	65733,75
фінансовийрезультатвідопераційної діяльності: прибуток(збиток),тисгрн	-650,04	3029,96
іншідоходи,тисгрн	828,78	828,78
фінансовівитрати,тисгрн	1014,59	1014,59
фінансовийрезультатдооподаткування, тис грн	-835,85	2844,15
витрати(дохід)зподаткунаприбуток,тис грн	3577,78	554,61
чистийфінансовийрезультат,тисгрн	-835,85	2289,54

Можемо помітити зменшення структури витрат, що призводить до

позитивного фінансового результату від операційної діяльності, і до чистого фінансового результату у вигляді прибутку в розмірі 2 289 тисяч гривень.

Далі відобразимо ефективність впровадження придбання товарів у лізинговій формі в показниках ефективності діяльності підприємства у таблиці 3.15.

Таблиця 3.15 – Планові показники рентабельності ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» в умовах реалізації запропонованих заходів

Показник	2023рік	2023рікз урахуванням пропозицій
рентабельність продажів, %	3,17%	5,15%
рентабельність продукції, %	3,68%	6,32%

Запровадження нових напрямів придбання товару забезпечило зниження витрат, що відповідно допомогло підвищити показник рентабельності продажів та продукції до 5,15% та 6,32% відповідно, що є середнім показником на ринку.

Для оцінки ефективності проєкту по відкриттю представництва у Кіровоградській області визначимо суму грошових потоків від реалізації проєкту, дані наведемо у таблиці 3.16.

Таблиця 3.16 – Вихідні дані для розрахунку показників доцільності впровадження інвестиційного проєкту філіалу в Кіровоградській області

Категорія	Рік					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
дохід від реалізації, грн	101 658 118	123 340 258	171 924 945	222 617 403	273 305 692	328 352 611
витрати діяльності, грн	112 792 042	116 890 332	162 790 272	210 680 532	258 576 192	310 599 172
грошові потоки, грн	-11 133 924	6 449 926	9 134 673	11 936 871	14 729 500	17 753 439
інвестиційні витрати, грн	16 816 842	446 892				

Економічний ефект впровадження проєкту розраховуємо за наступними показниками [56]:

– NPV – чиста приведена вартість;

- IRR–внутрішня ставка дохідності;
- PI–індекс дохідності;
- PP–термін окупності;
- DPP–дисконтований строк окупності.

Важливо зазначити, що ставку дисконтування було обрано на рівні 0,21, враховуючи статистику НБУ за 2023 рік [58]. Проведені розрахунки продемонструємо у таблиці 3.17.

Таблиця 3.17–Показники ефективності проєкту філіалу ТОВ«АГРО КАР УКРАЇНА» у Кіровоградській області

Показник	Значення
DCF,грн	17264372
DIC,грн	14203450
NPV,грн	3060922
IRR	78%
PI	1,22
PaybackPeriod,років	3,376
DPP	5,92

Розрахунок показників ефективності проєкту відкриття філії компанії в Кіровоградській області дозволяє зробити висновок, що проєкт є доцільним та ефективним.

Внутрішня норма рентабельності становить 78%, що є дуже важливим показником для позитивної оцінки доцільності проєкту. Внутрішня норма рентабельності становить 78%, що є дуже важливим показником для позитивної оцінки доцільності проєкту. Індекс прибутковості становить 1,22, що більше 1, а це означає, що проєкт є прибутковим, перспективним та рентабельним. Термін окупності проєкту становить 3,38 року, точніше 3 роки і 5 місяців, а дисконтований термін окупності - 5,92 року, точніше 5 років і 11 місяців.

Відкриття нового представництва та отримання обладнання в лізинг дозволить компанії збільшити свій оборот та рентабельність, що сприятиме економічному зростанню та збільшенню прибутку компанії. Цей додатковий прибуток може бути використаний для реінвестування в розвиток бізнесу та

забезпечення сталого розвитку компанії.

Частина коштів має бути спрямована на підвищення заробітних плат та соціальних пакетів працівників з метою підвищення мотивації та лояльності персоналу. Крім того, слід розробити політику взаємодії зі стейкхолдерами та інвестувати її в довгострокову стратегію компанії, враховуючи інтереси працівників, клієнтів та партнерів. Це сприяє соціальній складовій сталого розвитку. Відкриття представництва в новому регіоні - це також спосіб налагодження співпраці з місцевою громадою. Компанія може брати участь у соціальних проектах, сплачувати податки до місцевого бюджету та створювати нові робочі місця.

Додаткові кошти можуть бути спрямовані на придбання більш екологічної техніки та обладнання або на модернізацію старого обладнання, щоб зменшити його вплив на навколишнє середовище.

Кошти також можуть бути використані на природоохоронні ініціативи в регіоні. Це дозволить зменшити негативний вплив на навколишнє середовище та реалізувати екологічну складову сталого розвитку.

Завдяки підвищенню прибутковості ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» зможе інвестувати в задоволення економічних, соціальних та екологічних потреб. Це гармонізує три елементи сталого розвитку та сприяє довгостроковому процвітання бізнесу. Для того, щоб успішно реалізувати концепцію сталого розвитку, «Агрокар Україна» має поступово інтегрувати політику сталого розвитку у свою загальну стратегію. Для початку вона може зосередитися на конкретних аспектах економічного зростання, соціальної відповідальності та екологічних зобов'язаннях. З часом, коли компанія набереться досвіду та ресурсів, вона зможе побудувати загальну систему управління, яка забезпечить збалансований розвиток у всіх трьох сферах. Такий поетапний підхід допомагає побудувати ефективну довгострокову стратегію сталого розвитку, яка сприяє процвітання бізнесу та суспільства.

Висновки до третього розділу

Для українського аграрного ринку військове вторгнення в Україну з боку Російської Федерації значно зменшило можливості експорту продукції, знищило та захопило велику кількість сільськогосподарських земель, зруйнувало сільськогосподарські господарства разом з їх технікою, а також окупанти вивезли сільськогосподарську техніку з тимчасово окупованих територій на територію Російської Федерації, все це призвело до численних банкрутств сільськогосподарських підприємств і це є основною проблемою в цій частині української економіки;

запропоновано розглянути можливість відкриття нових представництв у регіонах з перспективними та зростаючими ринками сільськогосподарської продукції. Згідно з показниками ефективності, проект є доцільним, з внутрішньою нормою прибутковості 78%, індексом рентабельності 1,22 та терміном окупності 3 роки і 5 місяців, що є вигідним для ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА».

Впровадження фінансового лізингу ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» є кроком до підвищення рентабельності продажів і продукції, а додатковий прибуток збільшує фінансовий потенціал компанії та покращує показник фінансової стійкості;

Переваги лізингових послуг для ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА»
Для ТОВ «АГРО КАР УКРАЇНА» використання лізингових послуг має всі переваги в поточній ринковій та економічній ситуації;

Визначено всі переваги кроків до впровадження лізингової схеми придбання товарів у порівнянні з ефективністю використання лізингу або придбання товарів за кредитні кошти;

Запропоноване впровадження лізингових операцій як методу придбання товарів дозволило збільшити оборотність та рентабельність товарів до 5,15% та 6,32% (середньоринковий показник) відповідно.

Запропонований метод дозволить підприємству забезпечити сталий розвиток. З огляду на запропоновані результати, відкриття представництва не тільки відкриє можливості для більш тісної співпраці з місцевими громадами та реалізації соціальних проектів у нових регіонах країни, але й принесе нові робочі місця в регіон та забезпечить соціальний вимір сталого розвитку. З економічного боку, розширення діяльності принесе додатковий дохід, що, в свою чергу, дозволить компанії інвестувати в екологічні проекти в регіоні та в Україні. Лізингові операції зменшать бюджет та накладні витрати компанії, що дозволить їй фінансувати проекти в соціально та екологічно безпечний спосіб, а економічний вимір сталого розвитку буде забезпечений додатковим прибутком та підвищенням рентабельності.

Висновки

У процесі дослідження було поставлено та вирішено низку теоретичних, методологічних і прикладних завдань з метою виявлення напрямів підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств для забезпечення їх сталого розвитку. У результаті можна зробити такі висновки

Фінансовий потенціал підприємств, згідно з визначенням, даним у цьому дослідженні, є багатофункціональною та динамічною системою, що включає всі види фінансових ресурсів і можливостей. Він є основою для забезпечення сталого розвитку підприємств. Важливим його елементом є здатність підприємства ефективно управляти своїми ресурсами, забезпечувати фінансову стабільність та адаптуватися до мінливих ринкових умов.

Управління фінансовим потенціалом вимагає комплексного підходу, який включає в себе ретельний вплив на джерела та обсяги фінансових ресурсів, систематичне планування, організацію, контроль та координацію фінансових операцій. Цей процес спрямований на забезпечення ефективності операційної діяльності та реалізацію стратегічних цілей, включаючи фінансову стійкість підприємства.

Список використаних джерел

- 1 Левченко Н. М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. Інвестиції, практика та досвід. 2012. № 2. С. 114-117.
- 2 Кунцевич В. О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки. Актуальні проблеми економіки. 2004. № 7(37). С. 123–130.
- 3 Мойсеєнко І. П., Мачкур Л. А. Аналіз фінансового потенціалу підприємства. НУ «Львівська політехніка». 2006. Вип. 16.2. С. 201–206.
- 4 Буряченко А. Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку: Монографія. К.: КНЕУ, 2013. 342 с.
- 5 Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. 2-е видання, без змін. К: КНЕУ, 2006. С. 195.
- 6 Назаренко А. С. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансовий потенціал». Економіка. Фінанси. Право. 2009. № 8. С. 22-29.
- 7 Свірський В. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади. Світ фінансів. 2007. № 4 (13). С. 43–51.
- 8 Бикова В. Г. Фінансово-економічний потенціал підприємств загальнодержавного значення – оцінка і управління. Фінанси України. 2005. № 6. С. 55-61.
- 9 Боронос В. Г. Формування механізму оптимізації структури капіталу та його вплив на фінансовий потенціал підприємства. Механізм регулювання економіки. 2010. Т. 1. № 3. С. 154-166.
- 10 Гнип Н. О. Формування фінансового потенціалу підприємства за джерелами фінансування. Інноваційна економіка. 2011. № 5 (24). С. 270-274.
- 11 Калачова А. Г. Оцінка фінансового потенціалу та фінансових ризиків підприємства при аналізі його інвестиційної привабливості. Молодий вчений. 2015. № 2. С. 237-241.

12 Кирилова Л. І., Тодорова Д. Д. Фінансовий потенціал підприємства та його складові. Сталий розвиток економіки. 2012. № 1. С. 288-301.

13 Коваль Л.В. Економічний потенціал підприємства: сутність та структура. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика. 2010. № 690. С. 59-64.

14 Назаренко А.С. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансовий потенціал». Економіка. Фінанси. 2009. № 8. С. 22-29.

15 Чаленко О. Про невизначеність поняття «потенціал» в економічних дослідженнях. Економіка України. 2012. № 5. С. 32-40.

16 Вдовенко Л. О. Черненко О. С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в аграрній сфері. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 252 с.

17 Загора Т. О. Економічна діагностика: Навчальний посібник. К. Центр учбової літератури, 2012. 400 с.

18 Манів З. О. Економіка підприємства: навчальний посібник. К. Знання, 2015. 580 с.

19 Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навчально-методичний посібник. К., 2009.

20 Гавва В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. 224 с.

21 Маслак О. І., Безручко О. О. Особливості оцінювання економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 1. С. 121-127.

22 Гавва В. Н., Божко Е. А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. 224 с.

23 Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія. Харків: Вид. дім «ІНЖЕК», 2013. 144 с.

24 Марченко В. М., Бондар А. І. Управління фінансовим потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 11.

25 Ляхович Л.А. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та управління. Інфраструктура ринку 2018. Випуск, 22. С. 92-93.

26 Кузенко Т.Б. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 4. С. 123- 130.

27 Назарова Т.Ю. Управління фінансовим потенціалом промислових підприємств на засадах синергетичного підходу. НТУ «ХПІ», 2016.

28 Корнійчук Г.В. Модернізація механізму управління фінансовим потенціалом агроформувань. Технологічний аудит і резерви виробництва. 2016. №5(4). С. 4-9.

29 Гудзь О. Є. Діагностика та управління фінансовим потенціалом підприємства. Облік і фінанси. 2015. №1. С. 71-76.

30 Толпежніков Р. О. Сутність та методика оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. Випуск. 2(1). С. 277-282.

31 Мордовцев О. С., Алефіренко А. В. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства. Вісник НТУ «ХПІ»: Актуальні проблеми управління фінансово-господарської діяльності підприємства. Харків. НТУ «ХПІ», 2017. №54(1257).

32 Кондратенко Н. О., Новікова М. М., Спасів Н. Я. Розвиток системи адаптивного управління фінансовими ресурсами підприємства. Проблеми економіки. 2022. № 1. С. 78–84.

33 Гречко А. В., Нечипорук С. О. Теоретичні засади управління фінансовим потенціалом підприємства. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/47529>

34 Маслак О. І. Особливості оцінювання фінансового потенціалу промислового підприємства. Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. 2012. Випуск 6(77). С. 124-129.

35 Кавтиш О. П., Чепурний Д. О. Аналіз підходів до управління фінансовим потенціалом підприємств в умовах зростання невизначеності.

EconomicSynergy.2023.№2.С.159–176.URL:<https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-12>

36 Журавльова І. В. «Методологія оцінювання фінансового потенціалу підприємства в умовах інтелектуалізації економіки». Економіка та суспільство. 2023. Випуск. 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-77>.

37 Мица В. В. Економічна сутність та роль фінансової стратегії в системі управління підприємством. Вісник Запорізького національного університету.2010. №3.С.239-247.

38 Курінна О. В. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємств.НауковийвісникАкадеміїмуніципальногоуправління:Серія «Економіка».2014.№1.С.161–171.

39 Витвицька У. Я., Штим Ю. В. Рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2018. Випуск 30. С. 70-74.

40 Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств. Київ, 2014. 180 с.

41 Бондар А. І., Марченко В. М. Методичний підхід до оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2017. № 20. С. 142–149.

42 Перепелова В. В. Застосування таксономічного аналізу для визначення інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства. Управління розвитком. 2013. № 18. С. 120-124.

43 Толпежніков Р. О. Сутність та методика оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. Випуск 2(1). С. 277-282.

44 Кузьмінська Н. Л. Статистика. Комп'ютерні практикуми: навчальний посібник для студентів спеціальності 051«Економіка». Київ: КПІ ім.Ігоря Сікорського,2018.

45 Овдій Л. І., Некрасова Я. А. Оцінка інвестиційної привабливості підприємствза допомогою статистичнихмоделей.ВісникХмельницького

національного університету. 2009. №4. С. 184-188.

46 Чібісова В.І. Методи оцінки і прогнозування банкрутства підприємств. Економічні науки. 2012. Випуск 22. С. 389-394.

47 Терещенко О. О. Дискримінанта модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Економіка України. 2003. № 8. С. 35-41.

48 Бородіна О. Людський капітал як основне джерело економічного зростання. Економіка України. 2003. №7. С. 48-53.

49 Белінська О. В. Сутність фінансового потенціалу підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2012. № 4. С. 267-271.

50 Кузенко Т. Б., Сабліна Н. В. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2015. №4. С. 123–132.

51 Костевич О. Д. Фінансовий потенціал як фактор сталого розвитку. Вісник Чернігівського технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2016 №43. С. 54–59.

52 Марцин В. Економічний аналіз структури ризиків діяльності лізингових компаній та шляхи їх мінімізації. Економіст. 2014. №4. С. 34–38.

53 Міхаліна І. Актуальні проблеми розвитку лізингу в Україні. Статистика України. 2014. № 3. С. 31–36.

54 Краус К. М., Краус Н. М. Методика розрахунку дохідності й окупності інвестиційного проєкту та інформаційне забезпечення його експертизи. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 8. С. 36-42.

55 Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/rates/>

56 Нагорнюк О.В. Класифікація видів фінансового потенціалу підприємства. Інтелект XXI. 2018. № 1. С. 104-109.

57 Омелянчук Т. М. Застосування аналітичних процедур в аудиті фінансового стану підприємств ресторанного господарства. Галицький економічний вісник. 2014. № 1. С. 146-153.

58 Криховецька З.М., Щипайло С.І., Кропельницька С.О. Таксономічний

аналіз фінансового потенціалу розвитку підприємства. Економіка та держава. 2022. № 11. С. 90–97. DOI:10.32702/2306-6806.2022.11.90.

59 Соколова Л. В., Верясова Г. М., Соколов О. Є. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки кризового стану промислових підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 3 (20). С. 357-364.

АКТ

перевірки кваліфікаційної роботи магістра на наявність ознак
академічного плагіату

Відповідно до даних сервісу Strikeplagiarism кваліфікаційна робота «Управління фінансовим потенціалом підприємства в контексті забезпечення його сталого розвитку», автора: Романенчук О.Р. містить 42,30 % запозичень. Ознаки академічного плагіату – відсутні.

Перевірку виконала доцент кафедри «Фінанси, облік і аудит» Вікторія Орлова

10.12.2024 р.